

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 6 K. Negyedévre 2 K. Tanulóknak és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlittér áronként 60 fillér.

Vészharang Erdélyben.

Budapest, május 2.

1902. augusztus havában tartotta az OMGE. az ugynevezett székelyföldi kongresszust, karöltve az erdélyrészi legtekintélyesebb társadalmi testületekkel. Ezek voltak: a Székely Egyesület, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara és a Marosvásárhelyi Székelytársaság. A székelyföldi kongresszus célja az volt, hogy a nagyarányú kivándorlást előidéző okok felderítésével foglalkozzék és megállapítsa orvoslásuk módjait. Voltaképen pedig foglalkozott a kongresszus az erdélyi magyarság összes bajaival; a kongresszus határozati javaslatok kiterjedtek az erdélyrész egész közigazgatási állapotának javítására, összefoglalva a földművelést, ipart, kereskedelmet és a közművelődés előmozdítását. Már ez a kongresszus is odaadó figyelmet szentelt a birtokpolitikai kérdéseknek. Szükségesnek tartotta mindenekelőtt a birtok szétforgácsolódásának megakadályozását az örökösödési törvények módosításával és birtokpolitikai beavatkozásokkal. Sürgette a kongresszus a zilált hitelviszonyok rendezését is és olyan hitelforrás létesítését, mely a székely népet a 15—20% kamattal dolgozó apró takarékpénztárak zsarolásától megmentse. Felölelte azután a kongresszus tanácskozása az állattenyésztést, növénytermesztést, az ipari, kereskedelmi, közlekedésügyi és a közművelődési kérdések egész sorozatát. Tanácskozásainak eredményét jegyzőkönyvbe foglalta és felterjesztette az összkormányzatához. Ezzel azután ez a nagy reménykedések között megindult mozgalom el is jutott a holtponthoz.

A magyar kormányok tíz esztendő óta kalandos politikai viszonyokkal küzdenek. Gazdasági alkotásokra igen kevés idejük maradt. A közvéleményt a közjogi kérdések, az alkotmányos és a párt harcok tartották izgalomban, ezek háttérbe tolták az ország legégetőbb gazdasági bajait. Maga a kivándorlás is, melynek veszedelme az 1900-as években az egész országot felriasztotta, alsórendű és mellékes kérdéssé vált, mellyel napjainkban már alig törődik valaki. A nagy harcok tüzeiben elégték a székelység mentő eszméi is. A székely kongresszus szellemi hagyományai iránt inkább csak humoros alakban nyilvánult meg az érdeklődés a Magyar Közgazdasági Társaság egyik ülésén, melyen Hegedűs Lóránt, a közigazgatási életnek egyébként nagyképzettségű és munkás tényezője, akkor érthetetlen tréfálkozó kedvvel vette bonczkés alá a kongresszus határozatait, inkább derűtséget keltvén a maga körében, semmint komoly érdeklődést eb-

resztelt volna a székelység nagy kérdései iránt.

Egyik, mindenestre kézzelfogható eredménye a kongresszus mozgalmának az volt, hogy a Magyar Földhitelintézet 3 millió koronáig terjedő kölcsönök folyósítását engedélyezte az udvarhelymegyei kisgazdák birtokai részére, az uszorás kamatok konvertálása céljából. Másik eredmény az volt, hogy a szövetségi mozgalom az erdélyi részeken is megindult és nem egy életképes szervezetet hozott létre. Harmadik eredmény a birtokviszonyok rendezéséről hozott törvények, amelyek Sebess Dénesnek, az 1902-iki kongresszus birtokpolitikai előadójának tevékenységével függnek össze. És hozzá kell tenni mindehez, hogy azóta a földművelésügyi miniszter a népszerű mozgalom a Székelyföldre is kiterjesztette. De hogy a kirendeltség népszerű munkája nem tudta megállítani azokat a veszedelmes folyamatokat, melyekre a kongresszus a figyelmet felhívta, ezt eléggé bizonyítják a szomorú eredmények.

A felsorolt intézkedések nem javíthaták lényegesen az erdélyi magyarság helyzetét. Nagyszabású munkaterv végrehajtására lett volna szükség. Különösen birtokpolitikai téren kellett volna az államnak és a társadalomnak teljes erővel munkába lépnie és ellensúlyozni a román nemzetiségi pénzintézetek birtokhódító politikáját, hogy a magyar földnek idegen kézbe való jutását megakadályozzuk. Sajnos, e tekintetben semmi sem történt.

A kormány telepítési mozgalma, mint tudjuk, életképtelenné bizonyult és megrekedt. A parcellázások az ellenállásra képes középbirtokok szétforgácsolódását csak elősegítették, mesterségesen is hozzájárultak tehát a magyarság elvesztéséhez. A hitelviszonyok vajmi keveset javultak. Darányi Ignác, mint a koalíciós kormány földművelésügyi minisztere, tudvalevőleg elkészítette a földbirtokpolitikai törvényjavaslatot, mely a székely kongresszus által több nagyfotosságú intézkedést is tartalmazott. Ez a törvényjavaslat a koalíciós kormány lemondása után lekerült a napirendről. Az új földművelésügyi miniszter, Serényi Béla gróf az ugynevezett altruista bank életrehívásával igyekezett a földbirtokpolitika közérdekű feladatainak szervezetet teremteni. Mi vagyunk a legelsőek, akik ennek a banknak hasznos működését méltatni tudjuk, de viszont azt is el kell ismerni, hogy a nemzeti földbirtokpolitika országos feladatait ez az intézmény a maga erejével nem oldhatja meg. Az utolsó évtizedben hozott gazdaságpolitikai alkotásaink, eltekintve a védővám politikától, még rendezett viszonyok között sem elégtetnék ki a fejlődés követelményeit. Már pedig az erdélyrészi magyarság rendkívüli viszonyokat szenvedett, melyeket csak rendkívüli eszközök

alkalmazásával lehetett volna orvosolni. Ez azonban elmaradt. Kapunk ellenben választójogot, mely a nemzetiségeket kétségen kívül nyeregbe emeli, az erdélyi magyarságot pedig inferioritásba juttatja.

A mulasztásoknak most már megteremték a következményeit. Bethlen István grófnak az a munkája, mely az erdélyi fölcsumlásokról számol be, a magyarságra nézve vesztett háborút jelent. S azok a hírek, amelyeket azóta is egyre kapunk az erdélyi részekből, hasonlóak a félrevert harang kongásához. Utalok a szolnokdobokavármegyei gazdasági egyesület által múlt év végén rendezett vitatésekre, Bizony Lászlónak „A keleti határról” című könyvében közölt nyilatkozatokra, Vass Béla gróf felszólalására a Magyar Gazdaszövetség idei közgyűlésén és végül Tokay László előadására az Erdélyi Gazdasági Egyletben. Mindezek egyetértően az állapítják meg, hogy az erdélyi magyarság az utolsó évtized alatt óriási és szinte jövátelhetetlen erővesztést szenvedett. Megdőböntő mértékben csuszik ki talpa alól a talaj, mely pedig úgy a gazdasági, mint a faji küzdelemnek legszilárdabb lábvető pontja. Pedig a magyar középbirtokosság letörése nem pusztán anyagi veszteséget jelent, hanem szükségképpen a társadalmi befolyásnak és a politikai hatalomnak is olyan eltörlődését idézi elő, amely csakis a magyar nemzeti politika rovására megyen. Ezért végzetlenül szomorú jelentősége van annak, hogy éppen azon a vidéken gyengül olyan rohamosan a magyar földbirtokosság, amelyen különleges helyzeténél fogva a magyar nemzeti politika csakis a föld birtoklása alapján juthat befolyáshoz és hatalomhoz. Minden elhódított talpalatnyi földdarab azon a vidéken a magyar nemzeti társadalom veresztését és elerőtlenedését jelenti.

Közelesen Bethlen István grófnak az OMGE-ben is alkalma lesz feltárni a súlyos erdélyrészi viszonyokat. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezuttal másodízben fogja az ország érdeklődése elé vinni az erdélyi részek bajait. Csakhogy most már a régóta panaszolt betegséget egy évtizeddel előrehaladottabb s valóban kétségbeesett állapotban mutatja be. Ime ott, ahol a mostoha és hátramaradt gazdasági viszonyok miatt a magyarság nem bírta megtartani a földjét, a románok céltudatos szervezkedéssel és bankpolitikával, de különösen kihatásával a magyar társadalom és az államhatalom közömbösségének, valóságos hódító munkát tudtak végezni. És míg tíz évvel ezelőtt arról tanácskoztunk, hogyan menthetnénk meg a kivándorlókat Erdélynek, most az a nagyobb kérdés kerül előtérbe: hogyan mentjük meg a magyarságnak Erdélyt.

Buday Barna.

Döntő elhatározás.

A külpolitikai helyzet erősen kiélesedett. Az a nagy depresszió és feszültség, mely a Szkutari-kérdés fölmerülése óta a levegőben van: az utolsó órák során elérte a maximumát. A dolgok nem folynak így tovább, fordultnak kell beállni a legrövidebb idő alatt, hogy a megzavart egyensúly Kelet-Európa kémiszférájában helyreállhasson.

Ausztria-Magyarország cselekedni fog, hogy Montenegró a nemzetközi egyezmény tiszteletben tartására rászorítsassék; e cselekvés, hacsak az utolsó pillanatban fordulat nem áll be, nem lehet más, mint a fegyveres ekzekúció.

Monarchiánk e perczen már kész az akcióra az egész vonalon s a hétfői határidő letelte után habozás nélkül fog eljárni.

E komoly elhatározások elkerülhetetlenekké váltak Montenegró óhitt macakossága miatt. Nagy févdésben volt ez a kis állam, mikor intranzigens politikáját ily komoly fordulat be nem következő voltának reményére alapította. Nem látta helyzetét világosan, nem hitt annak végzetessé válásában. A fordulat, mely immár mozdulóban van, talán észhez fogja moat Montenegrót téríteni. De ha az új helyzet nem oktatná ki erről, majd megtanítja az a vihar, mely ma a fellegekben van és holnap már — kitörhet fölötte.

A békes megegyezésnek azonban, ugy lát-szik, mégis csak megtalálják a módját.

KÖZIGAZGATÁS.

A megyei választók névjegyzéke.

Udvarhelymegye központi választmánya Paál Árpád főjegyző előkötésével hétfőn, 28-ikán, tartott ülésében megállapította a képviselőválasztók 1914. évről szóló ideiglenes névjegyzését s azokat közszemlére kitenni határozta. A bizottság ide vonatkozólag hirdetőmentyt bocsátott ki, mely így szól:

Udvarhelyvármegye központi választmánya közhírré teszi, hogy az udvarhelyi, homoródi és székelykeresztúri választó kerületek képviselőválasztóinak 1914. évről szóló ideiglenes névjegyzékét, továbbá a jegyzékből kihagyottak névsorát is folyó 1913. évi május 5-ől 25-ig bezárólag mindenik nagyközönség házában és kiközségek körjegyzői irodáján, az összes ideiglenes névjegyzékek második példányait pedig Székelyudvarhelyen, a főjegyzői irodán (vármegyeház I. emelet 29. ajtó) közszemlére helyeztette. E névjegyzékek ellen az 1874. évi XXXIII. t. cz. 44. § értelmében senki személyesen vonatkozólag bárki, továbbá mások jogtalan felvétele és kibagyása miatt a névjegyzékbe felvett akármely egyén felszólalással élhet. Ugyanazon t. cz. 45. § szerint pedig a beadott felszólalásokra mindenki észrevételét tehet.

A felszólalásokat és észrevételeket illetőleg a következőket kell szem előtt tartani:

1. A felszólalások benyújtásának határideje 1913. május 5—15-ig, az észrevételeké pedig május 16—25-ig terjed; az azonl érkező felszólalásokat és észrevételeket a központi választmány érdemleges határozat nélkül fogja elutasítani.

2. Az ideiglenes névjegyzékeket és felszólalási kéréseket az 1. pont alatt megjelölt napokon d. e. 8 órától déli 12-ig a közszékében, illetőleg a körjegyzői irodán, az odarendelt közszék előjáró jelenlétében bárki megtekintheti s azokat d. u. 2 órától 6 óráig lemasolhatja.

3. A felszólalásokat és észrevételeket a központi választmányhoz czimezve nagyközönségben a közszék előjáróságához, kiközönségben pedig a körjegyzőhöz írásban, s a szükséges okmányokkal felszerelten kell benyújtani, minek megtörténtéről — kívánatra — az átvevőnek elismervényt kell adnia. Ugyanez beadványban több egyénre vonatkozó felszólalást is össze lehet foglalni; ellenben az észrevételeket minden felszólalási folyamodványhoz külön kell benyújtani.

4. A felszólalások és észrevételek beadási idejét, tételét és mellékletei számát, tárgya leírását az előjáróság s a körjegyző külön íktatókönyvbe bejegyzli, s az íktatókönyvvel együtt azokat folyó évi május hó 26-án a központi választmányhoz feltesztli.

5. Amennyiben valamely közszék névjegyzékét illetőleg felszólalások vagy észrevételek nem merülnek fel, erről az előjáróság vagy körjegyző

a 4. pont alatt megjelölt időben a központi választmányhoz jelentést tenni köteles.

6. A névjegyzék összeállítására vonatkozó minden beadvány bélyegmentes és a beadványhoz szükséges hivatalos bizonyítványokat, kivonatokat s más okiratokat is bélyeg nélkül adják ki az érdekeltek kérésére.

Katonai földmérési munkálatok. A honvédelmi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a folyó év folyamán a cs. és kir. közös hadügyminiszter által kiküldött tisztek, a katonai térképeken esetleg szükséges helyesbítések céljából földméréseket végeznek e vármegye területén s utasította, hogy azokat működésükben a hatósági közegek támogassák és a községek területén fokvó telepek és puszták stb. helyes elnevezését jó magyar helyesírással közöljék velük.

Kinevezés. Ugron János főispán Stemmer Déneset kórházi irodatisztnak kinevezte.

A Korond pataki hid az alsósófalva—siklódi vicinális uton levő Korond pataki hid-építés ügyének előkészítését végezték Sebcsi János alispán intézkedésére és előkötésével mult hó 28-án helyszíni tárgyalás tartatott, melyen az

áll. építészeti hivatal képviselőjében Leichner Gyula főmérnök, a földművelésügyi miniszter megbízásából pedig Sójaly László kulturmérnök jelent meg.

Utjelzőtáblák. Az Országos Automobil Club megkereste Udvarhelyvármegye alispánját utjelző táblák felállítására végezt. A kérésnek, mivel az az idegen forgalom érdekében történik, rövidesen eleget tesznek.

Sebészek nagygyűlése. A magyar sebészeti társaság folyó hó 23-án és 24-én Budapesten nagygyűlést tart. Ebből kifolyólag Sebcsi János alispán felhívta a megye területén működő hatósági orvosokat az azon való részvételre. A gyűlésen résztvevő orvosok ingyenes utazásban fognak résztvenni.

A gyámpénztári pénzek kezelése. Pozsony vármegye felirattal járult a kormányhoz, — s azt pártolás végett Udvarhelyvármegye közönségének is megküldötte — miszerint a kormány az árvaszékek kezelésére bizott árvi értékek gyümölcsözőbbé tétele céljából az értékpapirokba való fektetést megfelelő törvényalkotás útján biztosítsa.

Lesz-e vasutunk?

— Panaszos levél a szerkesztőhöz. —

Mielőtt ad akta tennők a székelyudvarhely—csikszeredai vasút megépítésének ügyét, olvassuk csak el még egyszer a kereskedelemügyi m. kir. miniszter leiratát: „... amint az államvasutak folyamatban levő és még végrehajtható, immáron az egész ország közforgalmi igényeinek kielégítése szempontjából halaszthatatlan beruházási munkálatai kielégítettek s az állam pénzügyi helyzete azt megengedi, nem fogok késmi... a szükséges lépéseket megtenni.“

Az államvasutak „közforgalmi igényei“ ma oly sokfélék és oly nagyok, hogy e miatt a mi vasutunk 1000 év múlva se épülne meg. Körülbelül 2000 km. hosszban a második vágány kiépítése (közte a fumei, szabadkai), 20—30 állomásnak újépítése (pld. Szabadka, Kaposvár stb.), főleg a budapesti pályaudvarok kérdésének — mely kérdés már évek óta napirenden van — végleges megoldása, olyan nagy terminus, hogy a miniszteri leirat komolyságát kétségtelenül veszélyezteti.

Ha most még hozzá vesszük „a még végrehajtható“ feladatok közé a megváltozott keleti — Bosznia, Szerbia felé eső — vonalakon csak még ezután felvetődő kérdéseket, komolyan kell aggodnunk afelől, hogy eddigi, ez ügyben tett fáradságunk, költségünk kárba vész.

Hisz csak a fentebb említett beruházások megépítésének ideje, ha ma, 1913. május 1-én, neki kezdenének is, venne 10 évet igénybe. Hátba még a megelőző tervezéseket, egyezéseket — melyeket pedig le kell folytatni, — tekintjük még 5—10 évet kapunk. Ugy, hogy nem pesszimiztikus számításunk szerint is, 15—20 évig kellene várnuok. De akkor, ki tudja milyen más kérdések lesznek felszinen!

Akkorra már egy elgyengült néplőrsz lesz csak a székelység, ha nem segítenek rajta ott, ahol legszükségesebb. Akkorra már nem lesznek meg az erdőeladásokból befolyt milliók, a letartott erdőszékelről elvárnok a munkásság és egy olyan sivar helyzetet fogunk itt találni, melynek már nem kell vasut, mely a saját erejéből megélni nem tud, mely már a főbb pontokon átengedte helyét az oláhságnak.

Hogy a fent hivatkozott miniszteri leirat tartalma mellett, az elintézés komolyságát az elintézés módja is kizárja, legyen szabad megemlítenünk, hogy a kereskedelemügyi miniszterium szakhivatalához, a máv. építés vezetéséhez, az ügyet át sem tette. Csak fogalmazói asztal mellett születhetett az meg, nem törődve a lehetőséggel, nem törődve a technikai résszel, nem törődve a két vármegye 300,000 székely lakosának létérdekével,

gazdasági boldogulásával, nem törődve végül a miniszterelnök ígéretével.

Hisz emlékezünk mindnyájan, hogy Lukács László miniszterelnök a február 14-iki küldöttségnek nemcsak a vonal építését ígerte meg, hanem arra nézve is ígéretet tett, hogy addig is, míg a pénzügyi helyzet a megépítést lehetővé teszi, addig is, hogy ne járjon idővesztéssel, elrendeli az előmunkálatok sürgős megkezdését és a terveinek elkészítését! Ennek daczára a máv. építési kirendeltséghez az iratok nem tétettek át.

Hisz ha ma megkezdénék a vonal tervezését, ugy is 2 év bele telne, míg az elkészülne és újabb év, míg az összes függő kérdések megoldást nyerének. Akkorra pedig csak enyhül a pénzpiaczi! Mert megállapítani kívánjuk, hogy a küldöttség előtt sem Bethly László kereskedelemügyi miniszter, sem Lukács László miniszterelnök, sem Teleszky János pénzügyminiszter az államvasutak „folyamatban levő és még végrehajtható“ beruházási munkálatairól szót sem szölettek. Azt csak a túrlémes papíron, nem pedig a jogos igazát kereső, száz ember előtt vetették közbe.

Mi azt vártuk, hogy a kereskedelemügyi miniszterium megbizsa a máv. építési kirendeltségét a vonal tervezésével. Mi azt vártuk, hogy a nyár folyamán már megtörténne a felvételek. Hisz tudomásunk van róla, hogy ma a tervező osztály semmi sürgösebb, nevezetesebb, nagyobb munkán nem dolgozik, tehát kedvező idő is volna előkészíteni a tervezést és a részletes tervekhez megeíteni a szükséges felvételeket.

De mi túrlémesek vagyunk — gondolták — majd egyszer rá kerül a sor, ne határozzuk el magunkat gyorsan, majd csak meg leszük valahogy.

Pedig elérkezett a tizenkötödik óra. Nekünk ép oly szükséges e vonal, mint Szerbiának az Adria. Szükséges gazdasági okokból és szükségessé a magyar faj erősödésének okából.

A megváltozott Balkán új utakat kíván. A nagy mozpontjai angol koncepcsió, mely az egyiptomihoz hasonló nagy öntözési beruházásra vonatkozik, szükségessé teszi, hogy a Fekete tenger felé legelőcsöb és legjobb öszeköttötés hazákon, Erdélyen át már készen legyen. Az az ut fog fellelődni, amely a legrövidebb. Az angolok mellett a németek is a török osztozkodásból egy koncepcsiót kérnek. — Egy okkal több, hogy a várható új nagytermelőtől — Kisásziától a nyugati nagy fogyasztókhoz az ut rajtunk át vezetessen! Ezért meg kell építeni a Galacz felé vivő legrövidebb utat, amely a Jassi—Lenbergi vonalnak — hazánkon át — erős konkurencziát létesít. De addig is, míg a kisásziái öntöző művek el-

készülnek, szükségünk van a vonal forgalmára.

Külforgalmi viszonyunk Romániával szemben következők:

Románia kivitele Németországba 29 2/0, Németországból behozatala 33 9/0, Ausztria-Magyarországba kivitele 10 02/0, behozatala 24 6/0; vagyis Románia kivitelének összesen 39 22/0-át és bevételének 58 5/0-át Magyarország- és Németországgal bonyolítja le, nem kis, — 339.410.000 lei — értékben.

Hát ez a forgalom nem érdemli meg azt az áldozatot, hogy a legközelebbi természetes uton — Erdélyon keresztül — bonyolítassék le? Hisz ha semmi más érvünk nem volna, csupán ezért is meg kellene építeni vonalunkat.

Egész nyugat Európa vizen és szárazon egyaránt, évtizedek óta oda tendál, hogy kelet felé

a legrövidebb utat megtalálja. Hisz több millió áldozatot hoznak a németek csak azért is, hogy a konstantinápolyi posta naponként 3 órával előbb érjen oda! És mi latolgatunk, fontolgatunk és nem vesszük észre, hogy porczról perczre lemaradunk a világ szekeréről.

Csik- és Udvarhelymegyék abban a szerencsés helyzetben vannak — mondotta Teleszky János pénzügyminiszter, 1913. február hó 14 én — hogy epeciális érdekei összeesnek az ország, a kereskedelmi politika érdekeivel.

Csik- és Udvarhelymegyék abban a fordó helyzetbe vannak — állapíthatjuk meg mi — hogy rá és az országra nézve fontos életkérdéseik nem találnak komoly támogatásra. P.

Tisztviselők mozgalma.

— Soroztások Székelyudvarhely magasabb lakbérosztálya. —

Székelyudvarhely, május 2.

Pár héttel ezelőtt e tárgyban az Udvarhelyi Híradó hasábjain rövid cikk keretében foglalkoztunk Székelyudvarhely városnak magasabb lakbérosztálya sorozása kérdésével. A közlemény élénk visszhangra talált a tisztviselők egyes osztályai tüzetesen foglalkoztak a kérdés megoldásának módzataival a hogy az óhajtott tisztviselői értekezlet még nem tartatott meg, annak oka szerintünk az idő rövidségében keresendő. Nem tétélezzük fel ugyanis, hogy a tisztviselői kar, a mai igazán nyomasztó közgazdasági helyzetben jogos kívánságainak kielégítése érdekében ne tömörülne s így ne hallatná szavát. Már maga a tény, hogy a tisztviselők e kérdést körökben élénken tárgyalják s így azt magukévá tették, elég bizonyosága annak, hogy a tisztviselői osztály tudatában van annak, mikép a városnak magasabb lakbérosztálya való sorozása első sorban a tisztviselők aktív vagy passzív magatartásától függ. Az eszme tehát él s hogy diadalra jusson, ennek a sok oldalról megnyilvánuló óhajnak megfelelő formában való összesodródása, egyetemessé tétele az alap. Mi hiszünk, hogy ez is megtörténik.

A társadalmi és közgazdasági viszonyoknak már küll- és felszíni is kétségtelenül bizonyítják, hogy Székelyudvarhely városban egy a nem állami, mint állami tisztviselők anyagi helyzete, megélhetési körülményei rendkívül meg vannak nehezítve. Az is bizonyos, hogy a visezaesés mintegy 5—6 évre következett be, mikor a roskadozó gazdasági helyzet nyaktilója épen azon városokra nehezedett legjobban, melyek egyoldalú berendezkedésükkel fogva az ősi pátriálkálizmus ölében helyezkedtek el. Ilyen forma szerinti volt Székelyudvarhely város is az ő kis iparával, számba alig jöhető őstermelésével, gyenge tőkével rendelkező polgárságával. A közgazdasági helyzet megváltozásával egyszerre roppant össze minden, amire a rohanó fejlődés rátette romboló és alkotó kezét. Szépen rombolt és nagyszerűen alkotott, úgy, hogy ma polgárság, iparos osztály, tisztviselői kar bekétségyszerült abba a helyzetbe, hol az emberek, mintegy antropofagiális életet élnek.

Természetes, hogy a zilált anyagi és társadalmi viszonyokat az előbbinek reparációja gyógyítja. Minden osztálynak arra kell törekednie, hogy anyagi téren magát megerősítse s oképen álljon be a munkába, hol az ideálisabb társadalmi életet kívácsolni kell. A tisztviselői karnak ez irányú törekvését annál is inkább támogatjuk, mert tisztában vagyunk azon bajokkal, melyek a megváltozott élet folytán őket is folyton az elégedetlenség órvényei felé kergetik s főképp helyén valónak tartjuk ennek a lokális bajnak szanalását, ami nagy mértékben hozzájárul helyzetük nehezítéséhez.

Sokkal kevesebb lélekszámmal bíró városok nagyobb lakbérosztállyal bírnak, mint Székelyudvarhely — kezdetben is magasabban voltak osz-

tályozva. Hogy az osztályozás idején minő körülmények játszódtak közre, azt nem firtatjuk, azonban meg kell állapítanunk, hogy ha akkor törhető is volt az állapot, most már nem az, a tisztviselői jellege a városnak térben nagyon hódított, ami a gazdasági valóság folytán megával hozta a lakásbér bajokat is.

A város fejlesztésével járó adózás növekedése, a háztulajdonosokra rótt megszámlálhatatlan elnevezésű pótdadók sulya az amugy is szegényes tőkével bíró polgárságot oly arányban terhelte meg, amivel szemben jövedelmi forrásai fedezetet nem nyújthattak, ott kellett a zilipet megnyitani ezeknek is, hol a legegyszerűbb és legkönnyebb volt: a tisztviselők zsebében és így támadt a lakásbér hatványozása s így haladtuk túl lakásbér tekintetében a hasonló, eőt nagyobb városokat is.

Ez így nem maradhat. Elvégre egy tisztviselőt, kinek fizetése különféle társadalmi, humanus- és kulturális adékkal a közadók között egyen van terhelve s ha családja van, pláne nagy családja van, még a család fenntartására is csekély fizetésből 100—300 kor. áldozton lakásbér pótlására — annyire kitenni senkinek és semminek nem érdeke. Hanem igenis érdeke az, hogy egy városban, legyen az Székelyudvarhely vagy más város, állandósuljon a tisztviselő társadalom, mint a művelődés tápláló szerve, s ne legyen kényszerítve nomád életre.

A városnak magasabb lakbérosztálya való sorozása egy a tisztviselői kar, mint a város és annak polgársága szempontjából általános közérdek lévén, készséggel összegeztük e héten hozzánk beküldött s a magasabb lakbérosztálya való sorozás mellett érvelő közleményeket. Az általánosan megnyilvánult kívánalmakat az összes egyöntetű fellépése kell kövesse s az értekezlet összehívására kell törekedjék minden tisztviselőnek. Meg vagyunk győződve arról, hogy a magasabb lakbérosztálya sorozás ellen semmi akadály nem merül fel, mert a természetes és jogi indokok, érvek a tisztviselők kívánalmait mellett bizonyítanak, s ha késik az ügy — csak a tisztviselők mulasztásaiból kérik, hisz régi igazság: hallgató gyermeknek anyja se érti szavát.

A községek figyelmébe.

Illetékes helyről értesülünk, hogy a községek és közbirtokosságok által beszerzendő tenyész állatok beszerzési % ának segélyképpen való biztosítására a gazd felügyelőségnek még 12.000 K. áll rendelkezésére. Mindazon községek, melyek tenyészállataikat felszerelni óhajják, illetve újakat akarnak beszerezni, vásárlásukkal eszesnek, mert a későn folyamodó községek kevesebb % -ot nyernek, ha a fedezeti összeget a korábban kérvényező községek kimerítik.

Szépítő-egylet Székelyudvarhelyt.

— Készen vannak az alapszabályok. —

Székelyudvarhely, május 3.

Egy néhány évvel ezelőtt a helyen vetették föl az eszmét, hogy alakítsunk Székelyudvarhelyon egy szépítő egyletet, melynek tevékenysége ne száraz irodai munkák, avagy soha végre nem hajtható határozatok meghozatalában nyilvánul, hanem igenis a mindennapi élet megnyilvánulása szerint eszközöl a város csinosítása, fejlesztése körül javításokat, építéseket és rendezéseket, melyeknek hasznát a nagy közönség napról napra látja.

Erre az egyletre nekünk feltétlenül szükségünk van, mert Székelyudvarhely város tisztaság és rendezettség tekintetében nem áll azon a színvonalon, melyen a vele hasonló nagyságu és régi városok állnak, az kétségtelen. Ez részben a építészeti érzék hiányának és annak a következménye, hogy a város képviselőtestülete tevékenységét igen hosszú időn keresztül üres vitákban merítette ki, s egyetlen alkotása a sétatér létesítése volt.

Igen ám, csak hogy ezzel a képviselőtestület ki is adta áldozatkészségének minden erejét, s annak fenntartása a társadalomra hárul át. Ezt pedig másképen helyesen teljesíteni, mint egy szépítő egyletnek alakítása által, — nem lehet.

Székelyudvarhely város utcái, közterei nagyon megértek arra, hogy rendszeres kezelés alá vétessenek. Az utcák fáit a jó isten, gondolzza, s legföljebb akkor eszközölnék rajtuk operációt, amidőn a galucky a telefon sodronyát ér; a piacon levő Millenium oszlop millióját nem tarka virágzónyeg, hanem szemét és dudva képezi. Ha a főtéren is tekintünk körül, megbotránkozva vagyunk kénytelenek azokat a szegleteket látni, amelyek manapság már minden előre törekvő városból eltűntek. Ha a régi város háza mögé kukintunk be, ha a piacon nézünk egy kissé figyelmesen körül, a mellékutcákról nem is szólna, nem hogy közcseinél beszélhetünk, de határozottan ennek ellenkezője fedezhető fel minden vonalon.

Ezért mi senkit sem kívánunk a helyen megválni, mert a fáknak tisztátartása, a sétatér rendezése, parkirozása, kevésbbé használt szegleteknek, tereknek befásítása mind olyan tetemes kiadásokat igényelnek, melyet a 70—80% pótdóval küzdő várostól igényelni tényleg nem lehet.

Ezeket a várostól igényelni csak egy Szépítő-egylet alakításával segíthetünk.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az általunk sokat emlegetett eszme a megvalósulás révében közeleg. Ugyanis a *Gotthárd* polgármester által f. hó 27-ikére összehívott értekezlet *Sod* Domokos tanácsos által kidolgozott alapszabályokat letárgyalta, azt elfogadta; megállapította, hogy az egylet tagjai alapítók 50 korval, rendes tagok év 2 K.-val és pártoló tagok évi 1 K.-val lesznek. Az értekezlet az alapszabályokat jóváhagyás végett folterjeszti a miniszterhez, s annak leérkezte után megtartják az alakuló gyűlést, melyre a város közönségét meghívják. Ezután megindul a taggyűjtés, ami már nem lesz nehéz munka, mivel e város közönsége bizonyára társadalmi különbség nélkül áll 1—2 korona évi tagsági díj fizetése mellett egy olyan egyletnek kötelékébe, mely a város csinosítását, parkok, sétautak létesítését tekinti feladatának. Ennek a munkának a város apraja-nagyja kézzelfogható eredményeit látja.

Tíz község telekkönyve.

Az oklándi járásból a parajdi főszolgabíró-ság felállításával, mint annak idején jelentettük, 10 községet csatoltak át az udvarhelyi járáshoz. Ezen tíz község, névszerint Ábránfalva, Jászfalva, Székelymuzsna, Székelyderza, Kányád, Petek, Homoródbene, Miklósfalva, Sándortölke, Szentlászló, egyben a székelyudvarhelyi járásbíró-ság körzetébe is beosztott, s telekkönyveiket május elsejével Oklándról átállították a székelyudvarhelyi kir. telekkönyvi hivatalhoz.

IRODALOM.

Magyarország földmivelésügye.

— A Gondakörök figyelmébe. —

E czímmel bocsátotta közre a m. kir. földmivelésügyi miniszter az ország 1911. évi mezőgazdaságáról szóló jelentését. A hasonló kiadványokkal összemérve a jelentést, a mezőgazdasági kultúra érdekében több új intézmény megvalósítását látjuk, nevezetesen a megmunkosítás intézményének fejlesztése, a boltárkertész telepek létesítése, magánállatkozások segítése, radikális intézkedések a gyümölcs értékesítés kérdésében, halgazdaságok szervezése, a meglévő bővítése stb. stb., melyek mindannyia a közlekedés javítását czélozzák.

Említésre méltó reform a gazdasági bizorszolgálat: a gazdasági tudósítói intézmény átszervezése s az erdősítés fokozása a jutalomdíjak kiosz-

ása által. Nagy mértékben számol be a jelentés a hegyvidéki és erdőlyrészi akciókról, melyek nagyjában azonos elvek alapján, azonban a helyi viszonyokhoz és szűkegletkehez alkalmazkodva folytatták ez évben is működésüket.

A gazdasági munkálatok, telepítések, birtokpolitika és birtokrendezés ügyei részletes és teljes képet nyújtanak a kormány egészségese, szociális törekvéseiről. Végül a mezőgazdaság szolgálatában álló tudományos intézetek és kísérleti ügyek fejlesztéséről nyerünk teljes felvilágosítást a utmutatást, miként és mikor kell ezeket igénybe venni a mezőgazdának. A jelentés II-ik részét képezi Magyarország őstermelésének 1911. évi állapota statisztikai összehasonlításokkal és táblázatokkal. A terjedelmes munka a közgazdaság szolgálatában álló hivatali egyéneknek és intézeteknek díjtalanul küldetett szét, azonban, kérésre, az érdeklődő tanítók, papok, jegyzőknek készséggel küldi meg a miniszterium. Sok, hasznos ismereteket nyújt a beszámoló jelentés, tanulmányozását, különösen a gazdaköröknek tudjuk ajánlani.

Állandó, vagy évszakok szerint a lehető legkisebb mértékben különböző áron szerezné be ő is a tejet a termelőktől. Jó tejet, egészséges, tiszta élelmiszert szolgáltatna s hogy ez mily fontos, csak azokra a családokra hivatkozom, akiknél gyermek, vagy — ne adj Isten — beteg van a háznál, akiknek élelmi szere, gyógyszerre, egyetlen élvezete csakis a tej, a jó, tiszta, egészséges, tápláló tej lehet.

Ideális helyzet a mai antiikáló rendszerrel szemben; Eldorádója minden házi asszonynak, minden családnak.

Csekély költséggel, igen kis befektetéssel 4—6 ezer koronával meg lehetne oldani akár részvényszerűségi, akár szövetkezeti alapon ezt az égetően szükséges kérdést. A termelőktől kell az első lépésnek kiindulnia, nekik kell első sorban tömörülniök s ha ezt megteszik, akkor fogják látni csak egész terjedelmében az ügy közérdekü voltát, amikor majd lelkesen fog hozzájuk csatlakozni, vállalkozásukat elősegíteni a sok megkínzott család, a nős férj, gyermekekkel bíró családapa.

Ne késünk! Az ügy nem tűr halasztást.

(k. s.)

Tejcsarnokot Székelyudvarhelynek.

— Fogyasztó és termelő érdeke. —

Székelyudvarhely, május 2.

A sok mindenféle panasz között, melyet a mai szokatlan drágaság idején szegény, gazdag egyaránt hangzott, sűrűn esik szó a városunkban uralkodó tejmizoriáról is. Drága a tej, gyakran rossz is, még gyakrabban kevés és a nélkülözhetetlen élelmi czikk némelykor a jelentős pénzáldozaton felül még valóságos protekció felhasználásával szerezhető meg csupán.

Természetes és érthető a mai helytelen állapot. Könnyű a magyarázata: a termelő nem találja meg a fogyasztót, a fogyasztó nem akad a termelőre, mert mindegyik csak szükség esetén fordul a piaci árúsítás s vétel rossz hírű módjához. Nem ismerik egymást, nincs köztük egy olyan harmadik intézmény, mely közvetíti a forgalmat, szavatol a tej jószágért s megvéd az árak felcsigázása ellen, amennyiben azokat állandósítja s nagy forgalmánál fogva fenntartani tudja.

Ez a közvetítő szerv, mely nem csupán kereskedelmi, hanem a szó legszorosabb értelmében vett köztisztasági s közegészségügyi intézmény is, — ez a közvetítő szerv a tejcsarnok, mely más városokban ugyancsak fényesen bevált s mely kétszeresen szükséges nekünk, udvarhelyieknek. Szükséges mind a termelő, mind a fogyasztó szempontjából.

Nézünk csak jellemző vonásaiban, miként történik ez idő szerint nálunk a tejkereskedelem lebonyolítása.

A termelő a tejelő állataitól több-kevesebb tisztasággal s elővigyázattal nyert tejet maga vagy családja útján a városba szállítja; ha van néhány „háza“, először ezeket látja el a szokott mennyiséggel, majd 1—2 órai hűtés után megkísérli a sok rázástól, hidegtől, melegtől sokat szenvedett maradékok a piaczon értékesíteni, rendszeren azonban kevés eredménnyel, mert a piaci tejen — bizonyára nem teljesen alaptalanul — nem nagyon bíz a fogyasztó közönség. A vége azután az, hogy fél vagy egész napi ácsorgás, időpocékolás után pár piczulával zsebében boszusan s zugolódva tér vissza falujába, mert az idővesztetés több kárrel járt, mint a mennyi annak az 1—2 kupa tejnek az ára. Sűrűn előfordul más részt az is, hogy viszont el sem tudja látni a tejszükségletet, mert a fogyasztás emelkedik váratlanul, vagy a termelés csökkent érezhetően s végeredményben jogosan panaszkodik, hogy „mikor volna tej, akkor a nyakán marad, mikor pedig ára volna a tejnek, akkor nincs mit eladnia“.

A fogyasztó sem igen örülhet a mai állapotnak. Aki naponta állandó mennyiségű tejet használ fel, az még segíthet a baján úgy, hogy állandó tejet tart, aki a házhoz viszi a rendszeres mennyiséget. De még úgy is sűrűn jut zavarba. Vendége érkezik, betegség van a családban s még száz más

ok következtében több teje van szüksége. A tejes pedig nem tud adni, mert többi vevőjét is el kell látnia. Téli időben különösen érezhetővé válik a tejhiány. A tejtermelés ebben az időszakban amúgy is csökken, s még jobban csökken az itt annyira szokásos téli bornyaztatás. Van-e család Udvarhelyen, amelyikkel meg ne történt volna már egy néhányzor, hogy reggel tej helyett csak ezt a komünikét kapta tejesétől: „Nagysága kérem, nincs tej, a tehén megbornyazott!“ A házi asszony hiába rémul el, a férj mégis csak reggeli nélkül, korgó gyomorral indul dolgára, a gyermekek pedig... De jobb erről hallgatni.

Emellett a fogyasztó soha sem tudja, tiszta, egészséges és hamisítatlan-e a tej, melyet még oly régi szállítójától is vásárol. Nagy a kisértés, hogy 1—2 kupával többet adjon el s nagy a veszedelem, hogy ha nem tud eleget szállítani, elveszít a biztos vevőt. A szegény termelő így állandóan Scylla és Charibdis között ingadozik, de a legtöbb esetben az összecsapódó szirtok mégis csak a fogyasztó közönség gyomrát zuzzák össze, vagy rontják el legalább.

Mindezeket a hiányokat egy csapásra megszüntetné, a mai tarthatatlan állapotot egykönnyen jóra fordítaná a tejcsarnok. Termelő, fogyasztó érdekeit egyaránt védve, az egészségügyi követelményeket s az árbeli kívánalmakat egyképen szem előtt tartva, mindenkor kellő mennyiségű és minőségű tejjel a legmértányosabb árban szolgálna a fogyasztóknak, az árkülömböket az év bizonyos szakai között kiegyenlítve, vagy legalább is a legcsekélyebbre redukálva.

A termelő a tejcsarnokban havi leszámolás útján készpénzzel fizet vevőt kap bármily mennyiségű teje, nem kell egész napját hűzállással eltölteni, nem kell erre a célra cselédet tartani, lovát, szekerét elfoglalni, hanem a faluj-beli termelőikkel egyesülve könnyű szerrel s nagy mennyiségben szállíthatja ide tejét, az értékesítés csak annyi idejét igényel, míg azt a tejcsarnoknak átazorgatja. Mindig meg lenne a biztos vevője, megkapná érte a legmértányosabb árat, a mostaninál sokszorososan kevesebb időfeccsérlet, koczázás és költségek nélkül.

A fogyasztó pedig mindig kap elegendő friss, egészséges tejet. Tudja, hogy amit a tejcsarnokban vett, az szigorúan megvizsgált, fölözetlen, teljes tej, tudja, hogy mennyit vett s mennyiért vette, míg most a sokféle nagyságu kupa (1 2—1 4 liter) korszakában prófeta mérnök a jó f-jszámoló legyen, aki megmondja, mibe kerül ma Udvarhelyt egy liter hamisítatlan, jó tej, amikor az 1 2 literes kupáért 28—40 fillért kérnek. A tejcsarnok méréskelne az árat, mert jelentékenyen kisebb költséggel látná el tejjel a fogyasztókat és állandósítani tudná ezt az árat, mert ugyancsak

HIREK.

Székelyudvarhely, május 4.

Május 1.

Bűbáj fönt és alatt és mindenütt. A lét örme, a jelen ünnepe a derűben, mely a hetedik szférából leugároz a buta kis prücsökre, mely odújának szélén örül a meleg ragyogásnak. Fönt minden kék, az örök vágyakozás színe, melyet belénk oltott a kék láthatár (mi lehet azon túl?), lent minden zöld, a remény színe. S a mi szin közbeesik felhőkrózsás peremén, erdők tisztán, azok csak kadenciái ennek a két főmotívumnak, melyek együtt a május nagy hallelujájának az áriját adják.

És az ember mindig megértette és mindig hatott az örök emberre az örök természet. Örök emberi pedig, hogy mikor fenséges derűben ragyog a nagy mindenség, s mikor a magasból leáradó langylegtől zsogani kezd a föld titkos gerjedelme, mikor titkos nedvek rügybe szökkennek az ágacsokban kerengő energiát, mikor tisztán ragyog a szemünk és pirul az orcánk, akkor örülünk a létnek s valamiképpen — különféleképpen olyat igyekszünk tenni, hogy szívünk háláját lássa benne az istenség.

Böcklin szent ligetének homályában ismeretlen ritusnak fehérruhás papjai páronként járulnak az áldozati oltár elé, hogy valamiképpen hálát adjanak a jelenért, a létért, melynek boldogságát tavaszkor érzi legjobban az ősi ember, a pátriárkális ember, a föld szülőlte, a kinek nincs más gondja, mint örülni a létnek. És a rengeteg tisztán harmatos májusi reggelen, melegen tűző nap alatt magyar-eleink hófehér lovat áldoznak a napnak, hogy hálát adjanak a melegt, melytől függ e földön minden. És az ősidők természetünnepei mind a gondtalan jelennek az ünnepei valának. És még csak nekünk öregebbeknek is valának ily ünnepeink, mikor nem rágódtunk a multon, nem töprengtünk a jövőn, nem háborgattak nagy eszmék, vágyak, hanem élveztük az abszolút jelent. Virágos kertben pedig azért jártunk, jázminbokrok alján azért heverésztünk, hogy szerelmet valljunk egy édes kis leánynak, május elsején.

Május elsején, a jelennek ünnepén még a legtisztább, legszűzebb fogalom is átvedlik. Vörösbé játszik a firmamentum kékje s a napsugáron nem enyhé melegség ereszkedik le a földre, hanem elkecserevés, fölforgató tervek, szervezet s a moderna társadalomnak egyéb termékei. Május elsején kimennek a zöldbe a munkások és mulatnak. Vagyis azt hiszik, hogy mulatnak, pedig voltaképp azzal telik el az egész nap, hogy egy a fantázia által kifestett jövőt összehasonlítanak a jelennek. Május elsején a nagy központokban a népek tavasza imigyen néz ki: kusza lobogók árnyékában

zárt falánkok, rekedt forradalmi dal, hátul rendőrség, azután alapos borugás.

A jászminbokr most is virul s most is mért-ném elragadtatott szemmel, de nem látom, mert valami végzetes hályog nehezedik rá. S o hályagon keresztül merő iazonyatnak a képe az, mely előttem elvonul, mint egy rettenetes jövendőnek a vizíója.

Testi szemünkkel tohát a jászmit látjuk, de lelki szemekkel vért látunk. Hazug ez a mai május nagyon és családka.

A jövő forradalmának szervezői határozottan formaérzék nélkül szükkölködnek. Bebel lehet nagy ész, de mégis utálatos ember, mert május elsejéből kiölte a poézist. Azután meg nem is tud jól számítani. A munkások minden május elsején *elméletben* diadalt ülnek s duzzadnak attól a reménységtől, hogy „*óvék lesz a jövő.*“ A valóságban pedig kancsalul festett egébe néznek, kivált ha tényleg berognak s másnap macskakaj gyötíri őket. S ezzel meg is elégesznek.

Nem jobb lenne e, ha a szociálizmus a kivított diadal után s ennek emlékére ülné meg május elsejét s addig hagyta meg annak, a mi eddig volt, a gondtalan jelen, a természet ártatlan öröme ünnepeinek?

A gyermeknap. Ismét megjelentek Székelyudvarhely város templomaiban és utcáin szép május első napján, a Gyermekvédő Liga pénzügyítő urnái. Fialat szép lányok és asszonyok kérő mosollyal és mosolygó eröszakkal instálták a közönséget az adakozásra. Szóval megint felragyogott a gyermekek napja és már kora reggel megkezdődött a gyűjtés. Az a gárda, mely a Liga szolgálatába adta nemének bájos fegyvereit, szépségét, kedvesességét, jó szívét és lelkesedését, szép eredményt ért el. A kép, mely élénk tárlt, nem volt már új, de azért mégis friss és látványos, akár csak maga a tavasz. A vidám had megállította a járó kelőket és megadóztatta a szent czélra a közönséget, mely jó kedvvel hozta meg áldozatát s a ragyogó napfény, női mosoly, vásári zaj, zenekar nótái közben bőven csendültek a nikkelek mellett a koronák is, s a gyűjtés szép anyagi eredménnyel végződött.

Dr. Nagy Elek ügyvéd Dr. Nagy Samu ügyvéddel társulva, irodáját Kossuth-utca 46. sz. alatt megnyitotta.

Katolikus státusgyűlési képviselők választása. Gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök ez évi VIII. számu pástorlehelében közzéteszi azokat a rendelkezéseket, melyek az erdélyi római katolikus státus egyházi és világi kerületi képviselőinek választására vonatkoznak. A egyes egyházi gyűlésnek tagja minden esperesi kerületből egy egyházi és két világi képviselő, azonkívül a több mint 5000 katolikus lakosú számláló helységekből egy képviselő. A világi képviselőket közvetve, az egyháziakat közvetlenül választják. A státusképviselők mandátuma hat évre terjed.

A jogtudományok doktora. Bartha Zoltánt a kolozsvári egyetem tanácsa m. hó 19-ikén a jogtudományok doktorává avatta.

Áldozó osütörtök. Krisztus menyhemeneletének ünnepe az évben is nagy fényvel ünnepelte meg a város közönsége. Az ünnep fényében sokat nyert azáltal, hogy a hajnali órákban édes hangu muzikaszó járta be az utcákat s ébresztette fel a lakoságot a gyönyörű első májusi reggelre. Délelőtt megkondultak a templomok harangjai s a kis fiúk, lányok featól öltözetben vonultak a templomokba az első urvételre. A róm. kath. templomban Pál István apát-esperes tartott szent beszédet a gyermekekhez s áldoztatta meg őket. A ref. templomban Vajda Ferenc esperes, az unitárius templomban Bölöni Vilmos, az evangolikusoknál Adriányi Géza lelkészek osztották ki az első urvasorát megható szép beszédek között a gyermeksergeknek. Mindenütt zsufolásig telve voltak a templomok ájtatos hívőkkel, örömkönyvet hullatva az ártatlan gyermeke sergeknek Jézushoz való közeledésére.

Házasság. Dr. Szentkirályi Andor főispáni titkár m. hó 30-ikén tartotta esküvőjét *Szerdahelyi Margittal*, Déván.

Molnár Ferencz kir. törvényeszi jegyző és *Solymossy Panna* f. hó 10-ikén tartják egybekelésüket.

Ifj. **Kányddi Miklós** birtokos m. hó 29-ikén tartotta esküvőjét *Pap Ilonával*, Nagygalamfalván.

A Dalegylet hangversenye. A székelyudvarhelyi Székely Dalegylet folyó hó 12-én (pünkösd másodnapján) a Budapest-szálloda színháztermében hangversenyt és táncestetélyt rendez. Az estély műsora a következő: I. Két daleyvelog. Előadja a Székely Dalegylet dalkara. Karnagy: *Horváth József*. I. Lányi Ernő: a) Szerettek... b) Csipkerózska... c) Valahol a Tisza hátán... d) Ószabozur nap heven... II. Lányi Ernő: a) Sűrű sötét éjszakában... b) Csillag ragyog szépen... c) Menjünk ki Amerikába... 2. Szép Ilonka. Vörösmarti Mihály és Erneyi József melodráma. Szavalja: *Robonyi Margit*, zongorán kiséri *Saja Antal*. 3. Lányi Ernő: Magyar ábránd: a) Régi nóta, híres nóta... b) Piroslík a bokor... c) Nem vagyok én nagyon kényes... d) Szép vagy anygylom... Előadja a Székely Dalegylet dalkara. Öt percz szünet. 4. Hoppe Rezső: Magyar műdalok: a) Sűrű erdő, sötét erdő... b) Kipp-kopp... c) Dalol az én... Előadja a Székely Dalegylet dalkara. 5. A boldkórosok. Bohózat 1 felvonásban. Irta: Széll L. Rendezi: *Bodrogi Balázs*. Résztvesznek benne: *Schaffert Jenő*, *Fereny István*, *Loschdorfer Jenő*, *Bodrogi Balázs*, *Szöcs Tibor*. 6. Hoppe Rezső: Daloljatok. A Dunántuli Dalos Szövetség pályadíjával kitüntetett versenydarab. Előadja a Székely Dalegylet dalkara. Műsor után reggelig tartó táncmulatóság következik. Helyárok: Páholy 8 kor. Oldalszék és I—II. sor támlásszék 3 kor. Körszék (III—VI. sor) 2 kor. Zártszék (VII—X. sor) 1 korona 50 fillér. Földszinti állóhely 1 kor. Karzati állóhely az I. sorban 1 korona, a többi sorban 60 fillér. Karzati állóhely 40 fillér. Az estély pont fél 9 órakor kezdődik.

Iskolalátogatás. Városunk polgármestere *Gotthárd János* f. évi ápr. hó 30-án d. e. tartotta meg hivatalos látogatását. Az áll. iskolában tüzetes vizsgálatot tartott az iskola elrendezése felett. Melegen érdeklődött az iskolai ügyek iránt, megtekintette a játszótérrel, tantermetek a meghallgatta a gyermekek feleletét. Távozásakor megnyugtatta a tanítótestületet, hogy már közel az idő, mikor az iskola új épületet nyer.

x A „Vasárnap Ujság“ május 4-iki száma mekkivől érdekes közleményt hoz Afrika-utazó beszámolója. Wittonberger Kálmán tolaból az afrikai vadállatok fogásáról, a szorzó pompái, eredeti fényképeivel. A többi kép közlemények. Dél-Franciaország római emlékeit, fővárosi szegény gyermekek életét, a belgiumi asztrájkot, A spanyol király elleni merényletet, Pierpont Morgan temetését, stb. mutatják he. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László novellája, *Kvasay Ede* regénye, Szabolcska Mihály és Ambrozovics Dezső versei, Schöpfung Aladar színházi czikke. Egyéb közlemények: dr. Náh Gyula czikke Simonyi öbesteréről, a legirtezőb huszárrol a rendezeti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — Vasárnap Ujság előzetes! Ára negyedévre 60 korona Megrendelhető a „Vasárnap Ujság“ kiadóhivatalában (Buda-pest, IV. Egyetem-utca 4. sz. Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Megjutalmazott tanítók. Udvarhelyvármegye területén, az elmúlt tél folyamán tartott alfabetata tanfolyamok vezető tanítóit az Országos Közművelődési Tanács meleghangu elismeréssel leirattal és egyenként 150—150 K. jutalomdíjjal jutalmazta. A leiratot és jutalomdíjakat a hét folyamán küldötte meg a Tanács *Gál Mihály* székelyudvarhelyi V. kerületi róm. kath. kántortanítóknak, *Hajdu Géza* és *Gál József* székely-szentkirályi róm. kath. tanítóknak, kik a tanfolyamokat szép eredménnyel vezették. Igen örülünk, mikor tanítóink ily irányu tevékenységeit látjuk jutalmazva, mert a vármegyel népkulturának oly közvetlen munkálását bizonyítja a honorráció, melyet értékben meg nem halad semmi más tevékenység. Bár csak minél több tanító részesülne ilyen jutalmazásban. Fontos társadalmi és politikai okok parancsolják az alfabetata tanfolyamok minél nagyobb mértékű szervezését s kérjük is erre a vármegyei Népmvelési Egyesületet.

Gyermekek felruházása. Az állami gyermekmenhely székelyudvarhelyi telepbirottsága a Székelyudvarhelyen elhelyezett árva gyermekeknek m. hó 28-án délután osztotta ki a nyári ruhákat. A kiosztást *Homolay Lajosné* elnökletével egy bizottság végezte. A fiúk, számszerint százan, kaptak egyenként 1 kabát, 1 nadrág, 1 vászoning, vagy egy tornainget és szalmakalapot; 52 leánygyermek egyenként 1 köntöt, 1 vászoninget és 1 szalmakalapot. Ugyanezen alkalommal tartott a bizottság, a bizottsági orvos és egy tanító jelenlétében teljes szemlélt a gyermekek felett, kihallgatván a szülőket és gyermekeket bajaik, panaszai felől. Mindenikhez volt a bizottságnak szava. A jó magaviseletűeket és jó tanulókat az elnöknek cukorkákkal és pénzadományokkal jutalmazták, a válogottakat jóakaratulag intették szelidségre, igazságra és szorgalomra. Megköszönve a ruházatot és jutalmakat vidám mosollyal siettek a gyermekek, kiknek a jóllelk bimbó nyitás idején is karácsonyt hoznak. Bizony-bizony az irgalom és könyörület is csak akkor valódi erény, ha az tartós és gyakran ismételi önmagát. Aki látni akarja az élet mezelen mostohaságát, amiként diadalát ulti az elhagyottan, ajánljuk tekintése meg megismétlődő ünnepeit az irgalomnak és könyörületnek, nézze meg a bizottságnak apostolkodását s többé ö se zárkózik el a apostolkodástól.

Halálozás. *Demeter* Domokos kereskedő, törv.-hat. biz. tag 38 éves korában, f. hó 1-én elhunyt. A megboldogultban Dr. *Demeter Lőrincz* ny. főszolgabíró testvérét gyászolja.

Szentpétery Gergely kereskedő életének 42-ik évében f. hó 2-án este hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogultat felesége szül. *Szobovits* Erzsébet és számos rokon gyászolja. Ma délután fél 4 órakor helyezik örök nyugalomra.

Horváth Mikós kir. kuriai bíró, f. hó 2-án Kolozsvárt elhunyt. A megboldogult kiváló férjében Dr. *Horváth Károly* kir. közjegyző édes atyját veszítette.

A parajdi vasutépítés. Mint jelentették a marosvásárhely—parajdi h. é. vasut építése nagy erővel halad előre, a 80 km. hosszú vonalon a munkálatokat márczius hó közepén kezdték meg és ezeideig mintegy 2000 ember van ott állandóan foglalkoztatva. Az építésvezetőség Nyárádszeredán van, tehát a vonal közepén. A szóban forgó vonalon 15 állomás és 260. műtárgy épül, előreláthatólag a vonalat még folyó évi október havában meg fogják nyitni.

A osetete-kert bérlete. A piac térről kiinduló új törvényhatósági ut építéséhez már rövidesen hozzáfekednek, miáltal a csetete-kert bérletét a város a kir. erdőhivatalnak felmondotta. A négy holdnyi terület jó állapotban levő kerítését és a kertben levő kutat a tanács 400 koronával magához váltotta, s addig is, míg ezen területre az ut és a tervezett iskola felépülne, a f. évre 330 koronával bérbeadta.

Pintér Imre estélye. Hogy mennyire ambicióználja *Pintér Imre* becsvágyát az, hogy estélye minél jobban sikerüljön, legeklánabb példa rá az, miszerint estélyét inkább elhalasztja semhogy bárki is kifogásolni valót találjon a műsoron. A kicsiny gárda, melyeket legutóbb Zombor, Lugos, Brassó, Kolozsvár, Arad, Kassa stb. atb. zsuflott színházai tapsoltak, napról napra gyűjti szebbnél szebb ujdonságokat ugy az énekekben, mint a színházi apróságokban, hogy osztatlanul férközzék a közönség szeretetébe. A duszagdad program, melyet május hó 11-én fognak bemutatni a Budapest-szálló színháztermében a már ismertett számokon kívül következő slágerekkel bővült: „*Uncsili Smuncsili*“, *Az arany esőből „Lári fári*“ keringő és a „*Hacsacseré*“ csárdás a Czigányprimásból; azonkívül „*A kavé és a kifti*“, „*As utolsó level*“ legnépszerűbb énekszámokkal. A politikai és társadalmi aktualitások színes keretét fogják képezni az estnek, mely változatosság és érdekesség szempontjából jóval felül fog emelkedni a sablonos ugynevezett művész estéken. Jegyek az egyetlen előadásra Székely Dénes könyvkereskedésében válthatók előre.

Millenáris évforduló. Az 1896. évi millenniumi emléktűz évfordulóját május 2-ikát követő ünnepnapnak rendezte a vallás- és közoktatási miniszter az ország összes elemi iskolájára nézve. Az évfordulót rendszeres ünnepély keretében ünnepelték meg a város elemi népiskolái, mely után a növendékek hazabocsátattak.

Országos székely szövetség. A székelység közgazdasági és társadalmi viszonyainak gondozása és fejlesztése céljából egyesületet terveztek a Székelyudvarhelyi Székelytársaság választmányával együttesen m. hó 30-án a megyeház kistermében értekezletet tartottak, melyen Dr. Paál Árpád ismertette az értekezlet összehívásának okát, mely szerint a Székely Nemzeti Alap című egyesület tervezőinek értekezletén múlt év augusztus 14-én elfogadott alapszabálytervezetet az e célra megbízottak kormányhatósági látatározás végett az alispán útján beadták illetékes helyre. Itt a jóváhagyás előtt aggodalom morólt fel amiatt, hogy az egyesület eszköze képezi az egyesület címét, s hogy az eszközként tervezett és előre láthatólag tekintélyes összegre növekedő Székely Nemzeti Alapnak nincs külön ellenőrző testülete. Visszaadott tehát a tervezet és most a lényegét nem érintő, fenti irányú változtatások volna megejtendő. Javasolta előadó, hogy az egyesület czíme „Országos Székelysövetség” legyen, az eszközként létesítendő Székely Nemzeti Alap kezelésének hatékonyabb ellenőrzésére felügyelőbizottság is szerveztessék és a későbbi időben létesítendő fiókok alapszabálytervezete szintén elkészíttessék. Az értekezlet e javaslatot egyhangúlag határozattal emelte. Ezekután olvastatott az „Országos Székelysövetség” és ennek keretében providenciát fiókok alapszabálytervezete, melyeket az értekezlet hozzájárulás nélkül közfelkeltéssel elfogadott, s megbízott az értekezlet elnöke és jegyzője, hogy tárgyalás és szíves hozzájárulás, majd a kormányhatósághoz rövid uton leendő beadás végett Gálffy Ignác miskolci felső kereskedelmi iskolai igazgató útján küldjék meg az alapszabálytervezeteket a Miskolci Székelytársaságnak.

Székely iparos ifjak, akik a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara újjon nyertek azok idején elhelyezést és most önálló mesterek, vagy ipari alkalmazásban levő munkások, a kamara ezuton kéri, hogy levelezőlapot adjanak hirt magukról, hogy nyilvántartásba véteessenek.

A katonai akadémiák és reáliskolákba való felvétel tárgyában a m. kir. honvédelmi miniszternek a napokban közzétett pályázati hirdetménye a városi tanácshoz leérkezett s ott a kiadói hivatalban a hivatalos órák alatt érdeklődők megtökintethetik.

Eltűnt a Petőfi eltűnésének utolsó tanuja is. Lapunknak e sorokat a jelenleg Segesvári idős író, Kuszko István, az orsz. történelmi emlékmúzeum megalapítója küldötte be: A fővárosi és vidéki lapok hirt adtak arról, hogy Bem tábornok egyik testőrtisztje, Báthly Imre 48-as főhadnagy, ny. kir. járásbíró szülővárosában, Felsőbányán, hol agnapajait élte, ezölt betekkel, nyomtalanul eltűnt. Báthly Imre Bem oldala mellett a segevári és fehéregyházi csatában, ahol Petőfi nyomtalanul örökre eltűnt, részt vett. Ugy látszik, Báthly is ezt a sorsot választotta, mert eltűnése óta mindaddig nem eikerült őt, a legszorosabb kutatás dacára sem, feltalálni. Pedig idáig Felsőbányán minden bányát, minden rejtett helyet felkutattak. Család és hatóság a keresésbe már bele is fáradtak. Az őreg 84 éves harcoso egyébként kijelentette, hogy ő is úgy kíván eltűnni, mint Petőfi Sándor. Az ő halála felett ne legyen részvét, pap és gyászoló gyülekezet. Tervét úgy látszik keresztül is vitte. Felsőbányán a magas bányahegy csúcsa közelében van egy rég kiművelt bánya, a Husadás. Valószínűleg ennek üregébe ugrott be az őreg Báthly. Ezt a bányát választotta az őreg honvéd tometőjének, örök sírjának. Ámde ez az őreg sokkal barozsotóbb, mint a vizaknai akna, melyben szintén a Bem honvédjoi pihennek. E bánya tátongó üregének szája 60 m. hosszú s 30 m. széles. Északi oldala függő a déli,

fekszik, de olyan causzós és réteges lapokból áll, hogy halálra, aki a bányába ereszkedni próbál. Ha fölülről nagy követ dobunk be, ezer kő gurul irtozatos robajjal utána a boláthatatlan mélységbe. Ezt tartják az őreg harcoso sírjának. S ha biztosabb adat eltűnésre nézve nem kerül, e bánya oylását körül kerítik, annak közelébe alkalmas helyre honvédelmeket állítanak s arra rávésik a segevári ceata hősei között életben maradt legutolsó katonának, Báthly Imre főhadnagynak nevét. Ez a hely bucsujáró hely lesz a turistáknak és hazafiáknak.

Az alsóboldogfalvi gázkút. Székelykeresztúr közelében, mint jelentették, november óta végeztet az Állam furásokat. Eddig már 160 méter mélységig hatoltak le. Találtak vastagabb söréteget a küllő bűző, értékesíthető ásványtegeket. A gázmedencéig még nem jutottak le, azonban feltétlenül remélik, hogy itt is nagyobb mennyiségű gáz fog lakadni. A furás helye Székelykeresztúr piacától alig 5 kilométerre van, Alsóboldogfalva, a község vasuti magúlló helyétől mintegy 190-200 méternyire. Székelykeresztúr közsönegé várvavárja az üdvözítő földgáz megjelenését. Ennek utcái olyan sötétek, mint a rozslélmiszeret. A közsönegé még azt is szeretné, ha véletlenül betemet is találának s ez az anyag elsőrangú aszfalt alakjában magától ráfolyna a járdákra és szekerútskra s ott úgy megrápadna, hogy még a javítás so kerüljön fáradságba. A földgáz jelentése esetere különben már is buzgolkodik a város agilis kir. körjegyzője, Puspás Béla dr. Torvet készíti, hogy fűtésre és világításra behozassék a lakásokba a gáz s hogy ipartelepök létesüljenek Alsóboldogfalvából, ha a földgáz jelentkozni fog, Boldogbáza lesz.

Kedvezményes vasuti jegy kereskedőknek. A kereskedelemügyi miniszter a Tavasz Vásár alkalmával rendezendő kongresszusokra a Máv. kezelésében levő összes vonalakra kedvezményes jegyeket engedélyezett, amelyek alapján a III-ik oszt. jeggyel II-ik osztályban lehet utazni. E jegyutalványokat a budapesti kereskedelmi és iparkamara készséggel bocsátja mindazon kereskedők rendelkezésére, akik a Tavasz Vásárra és ezzel kapcsolatban tartandó kongresszusokra Budapestre felmenni szándékoznak. Aki a Tavasz Vásáron részt óhajtt venni, 55 fillér kiállítású illeték és postadíj beklűdése ellenében névre szóló kedvezményes jegyet kaphat a helyi kamarákban is.

A városi anyakönyvi hivatal. Székelyudvarhely város anyakönyvi hivatalánál folyó év I. negyedében 40 újszülöttet jelentettek be; nem szerint 20 fiút, 20 leányt. Ugyanezen idő alatt elhalt 47 egyén: 26 férfi, 21 nő; ebből kórházi idegen halott 11 volt. Házasságot 23 pár kötött.

Tanítói gyűlés. Az Udvarhelyvármegyei Tanító-Egyesület székelyudvarhelyi járásköze Székelyudvarhelyen, f. hó 8-án, délelőtt 9 órakor az állami elemi fuiskolában tartja tavaszi gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Előterjesztések. 3. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 4. Módszertani előadást tart: Gyermek Mihály, székelyudvarhelyi állami iskolai igazgató. 5. Az 1913. évi fizetésrendezési törvény ismertetése s ezzel kapcsolatban a tanítótság anyagi helyzetének tárgyalása. Előadó: Gyurcsos-vecse Károly, ülkei róm. kath. tanító. 6. A Boreloz Pál-féle iskolai szemléltető képeket bemutatja és ismerteti Paál Sándor, székelyudvarhelyi állami tanító. 7. Kortész Albert: Udvarhelyvármegye földrajza cz. művét ismerteti: Molnár Aladár árvátfalvai községi tanító. 8. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 9. Indítványok tárgyalása. 10. A jövő gyűlés helyének, idejének és tárgysorozatának megállapítása.

A városi képviselőválasztók jelen évre összeiort névjegyzéke, mint jelentöttük, a központi választmány által vizsgálat alá vétetett és az 1914. évre jogosultsággal bíró országgyűlési képviselőválasztók ideiglenes névjegyzéke összeállítottán, annak eredeti teljes példánya, valamint az összeiort küldöttség által kihagyottak névjegyzékének eredeti példánya Székelyudvarhely város tanácsaházánál, mint a központi választmány székhelyén folyó év május hó 5-én közszemlére kitétetik. A névjegyzék ellen saját személyét illetőleg bárki felszólalhat, azonkívül mindenkinek jogában áll, aki a Székelyudvarhely r. t. város választókerület névjegyzékébe felvételt, bármely jogtalan felvétel vagy kihagyás miatt a névjegyzők

ellen felszólal. A felszólítások írásban adandók be és egy beadványba több egyébre vonatkozó felszólalás is foglalható. A felszólalások május 5-étől 15-éig adhatók be. A felszólalásokat mindenki megtökintetheti, ki a 147. §. szerint felszólalni jogosult s azokra május hó 16-ától 25-éig írásban észrevételeket nyújthat be. Az észrevétel minden beadványhoz külön nyújtandó be.

Székelyudvarhely-Székelykeresztúr.

A helybeli róm. kath. főgimnázium III. osztályának tanulóból alakult footballcsapat mérkőzésre hívta ki a székelykeresztúri unit. főgimnázium III. osztályát. A mérkőzés ápr. 26-án d. u. folyt le a székelykeresztúri főgimnázium játszótérén; a város intelligens közönegé, az iskolák növendékei és tanárai nagy érdeklődéssel nézték a versenyt, melyhez hasonló még nem volt alkalmuk látni. Mindkét csapat derekasan megállotta helyét, a játékok fürgén mozogtak, helyenként szép ószjátékkal gyönyörködtették a nézőket; volt is részük olismerésben. A verseny eldöntetlen maradt (1:1), de jelentőséget ad neki az, hogy hasonló mérkőzésre még nem volt példa, s a róm. kath. főgimnázium III. osztálya tetto ez irányban az első lépést. A kis fiúknak bizonyára eszükbe sem jutott, hogy fellépésükkel igazolták a sportok nagy szociális fontosságát; arra nekünk kell rámutatnunk, hogy imo, a sportok elősegítik az érintkezést városok, iskolák és különböző társadalmi rétegek között.

Bucsú az V. kerületben. A régi Szombafalva az egyházközség védőszentjének, szent-Györgynek emlékét minden évben megszokta ünnepegni. Az idén is, folyó hó 27-én a szokott fénytel tartották meg a bucsút. D. e. 8 órakor Décsi Lajos s. lolkész mondott olvasott misét, melynek végeztével processzióval vonultak végig a községen s tartották meg a buzavetések szentelését. D. e. 10 órakor P. Lókodi Gergely franciskánus atya mondotta az ünnepélyes misét papi segédlettel, míg az isteni tisztelet végeztével Décsi Lajos lelkész tartott szent beszédet a hívőknek.

x Az olvasztás képezi az anyának legnagyobb gondját gyermeke nevelésénél. E gondtól megszabadulnak mindazok, a kik már tudják, hogy az olvasztás pillanatától a gyermek egyetlen tápszora a Phosphatene Faliere. E kitűnő tápszerek tulajdonítható az, hogy az utóbbi években a gyermekeket az olvasztás idejében baj nem éri. Egy nagy doboz, mely elegendő 3 hótra, 3 K 80 f. minden gyógyszerárban. Főraktár Zoltán Gyógyszortára Budapest, V., Szabadság-tér.

Mérget ivott. A Budapest-kávéház egyik folirónője, Tóth Emilia, afelet való elkeseredésében, hogy állását felmondották, a napokban lakásán mérget ivott. Súlyos sérülésével a bórházba szállították, hol a gyors orvosi segély az életnek megmentette a fiatal érzékeny leányt.

x Triest általános biztosító társulat (Assicurazione Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10 és 12. A „Közgazdaság rovataban közöljük a Triest általános biztosító társulat (Assicurazione Generali), legnagyobb, leggazdagabb és legrögibb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkié, aki a cselelti hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jéghiztosításokat a Magyar jég es- vízionbiztosító r. t. balcaet és scava:osági biztosításokat az Eise o. általános balcaet elleni biztosító társaság, valamint lezességi- és óvadék biztosításokat, eiltulajdonítás, lopás, hirtlen kezelés síkkasztás elleni biztosításokat és versenyllovak telivérek és egyéb értékesabb tenyésztállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. A székelyudvarhelyi ügynökség: Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár r. t. fiókja, Roslor és Gabor, Sterba Ódon.

x Az Érdekes Ujság sikere. Most jelent meg Az Érdekes Ujság hatodik száma s mint az előző számoktat, a közönegé ezt is páratlan érdeklődéssel kapkodta szét. A Pesti Hirlap e fiatal testvérállalkozásna képeinek szépségével, gazdagságával és aktualitásával az első pillanattól kezdve meghódította a közönseget. Készen és diadalmas erőben jelentkezett mindjárt s a közönegé úgy fogadta, mint valami régen várt, régen óhajtott és éppen azért tárt karokkal fogadott családatgot. És ma, a hatodik szám megjelenése napján, már nyugodtan meg lehet állapítani, hogy az egymásután következő betek keddi napjának egyik legkiválóbb szonázciója. Az Érdekes Ujság, melyben megtalálható a hét történetének minden aktuális eseménye, kiwagaslóbb ember, gyönyörű czimláján pedig a legnépszerűbb magyar író Molnár Ferencz a jubiléus „Testőr” írójának arcképeát közli. Rendes melléklete a Gyermekok Érdekes Ujságja az ifjuságnak jópajása lett.

Székelykeresztur szennyvize Nagy gondot okoz Székelykereszturnak a község közt felgyülemelő szennyvizeinek miként való elvezetése. A község előjáróság mult év végén azzal a kérelemmel járult a belügyminiszterhez, miszerint tegye lehetővé a kultuszminiszternél, hogy a tanítóképzés csatornázásának építése ideiglenesen felfüggesztésék és egyben tanulmányoztassa, hogy miként lehetne a főtér szennyvizét az állami tanítóképző intézet csatornázásával kapcsolatosan megoldani? A vallás- és közoktatásiügyi miniszter a belügyminiszter ilyen irányú kérésének tekintettel arra, hogy a képezde csatornázási munkálatai elodázhatatlanok voltak, nem tehetett eleget. A belügyminiszter most mindezekről értesíti a megye alispáját azzal, hogy a mennyiben a község a csatornázás kérdését a tanítóképzédtől függetlenül ohajtana megoldani, ugy ebben műszaki osztályának szaktanácsára számot tarthat, sőt a helyszínen szükséges felvételeket is díjtalanul eszközöltetni fogja. Megjegyzii leiratában végül a miniszter, hogy az összegyülemelő szennyvizek elvezetése csak úgy történhetik meg teljes sikerrel, ha a község egyttal vízvezetékét is létesíti, mert hathatós vízöblítés nélkül a szennyes anyagok a csatornák segélyével sikeresen el nem távolíthatók.

A Közművelődési Egyesület — mely tudvaleg a tél folyamán alakult meg, — alapszabályait most egyes kisebb módosítások eszközése végett, a belügyminiszter visszaküldötte az alispáni hivatalhoz.

A Kirendelés a folyó tavaszon nagy mennyiségű tavaszi vetőmagot osztott szét a vármegye gazdái között. A kiosztás a napokban befejezést nyert. Legujabban a *mátisfalvi népházra* nyújtotta a Kirendelés 2000 K. segélyt, a *székelydályai népház* építési államségélyt írást pedig a javaslat megtételét. A *korondpálpataki* fogyszövetkezetnek 800 K., az *olaszteleki* hitelzövetkezetnek 400 K. berendezési költségek segélyt utaltatott. *Kápolnásfalvi és Lovéte* határában a helyi kaszálókon a szőrű (nardus trictica) kiirtása céljából a műtrágyázási kísérlet bevezettetett. *Kecsetkiszfalud* és *Nagysolymoson* elhelyezett ménék téli takarmányozása és gondozása költségeire az illető községbeli gazdaköröknek 150—150 K. segély adott. *Héjjasfalván* a gazd. munkásházak építése tárgyában a kezdő lépések megtételtek. A vármegye 35 gazdakörének 35 waggon kedvezményes tengerit és 4 községnek 6 waggon inéségek tengeirt osztottak ki. A legelők javítása pedig az egész vármegyében rendben és kitartóan végeztetik.

x Abban az órlás versenyben, melyet a magyar cipőipar fejlődése támasztott, a „Turul” Cipőgyár R. T. megtartotta irányítói vezérserenget. Köszöneti ezt pedig nemcsak realia és racionalis üzletvezetésének, hanem főleg gyártmányai elsőrendű minőségének és olcsóságának, mely képeíti arra, hogy a verőközség igényeit minden tekintetben kielégíthesse. A közeledő pánkóti idény alkalmából a „Turul” Cipőgyár R. T. sok értékes udonsággal lép a nyilvánosság elé, újabb bizonyítékul annak, hogy versenyképessége napról-napra emelkedik. A „Turul” Cipőgyár R. T. termelőképessége ma már heti 80 000 párt ért el, melyet 160, a bel-és külföldön fennálló saját-elárúsítótelepén hoz forgalomba. A pánkóti udonságok a „Turul” Cipőgyár R. T.-nak városunkban Kossuth-utca 9. szám alatt fennálló fióküzletében már megtekinthetők és vásárolhatók. Ezen fióküzlet felkeresése melegen ajánlható.

Legelőrendtartás. Felmerült esetről kifolyólag a napokban elvi döntést hozott a földművelésügyi miniszter, hogy a birtokosság szervezetenlenségé miatt a legelő rendtartás megalkotása nem halasztható el. Ha a birtokosság szervezetenl, feyelemi felelőségé terhe alatt tartoznak a közs. előjáróságok a rendtartást végrehajtani. Azon birtokossági szervezetek pedig, mely a rendtartás végrehajtását elmulasztja, a hatóság által felfüggesztendő.

Kocsisok vetélykedése. Fábián József vállalkozó a mult hét közepén három emberét Kecsrebe küldte, hogy szemet szállítsanak haza. A terüvel már a város határában jártak a székelyek, mikor az egyik, bizonyos Gál Ferencz nevezetű, a lovat kegyetlenül verni kezdte. Az expedíció vezetője, Barta Félix, Gált rendreutasította, mire ez szekerével megkerülte Bartát, mely újabb dorgást jelentett. Gál erre leugrott szekeréről, egy pillanat alatt a Barta szekerének tetején termett, s míg az csak védekezésre is gondolhatott volna, bicakájával hátulról megrázta. Bartát súlyos sérüléseivel a kórházba szállították, míg Gál ellen az eljárást megindították.

Gyermekestély. A homoródszentpáli álliskola tanítói az iskolás gyermekekkel folyó május hó 1-én a „Népbáz termében” kirándulási alapra ének, monolog és színielőadással egykötött — kiválóan sikerült gyermekestélyt rendeztek. Zsufolt tereben, a község közönségének nagy-számú részvételé mellett adták elő a gyermekek: a *Két befőttes üveg*, a *Kigyó* című Kurai Károly 1 felvonásos vígjátékait és Balogh Kálmán: *A honvéd* című 1 felvonásos színjátékát. A színjátékokat monologokkal és a felnöttek részérol rendezett táncszízel egészítették ki. A gyermek estély anyagilag is szépen sikerült.

Vitaestély. A Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamarában folyó hó 2-ikán vitaestélyt tartottak. Ez alkalommal, mint lapunknak írják, ifj. Csizsár Lajos építőmester, kamarai tag tartott előadást: „Az ipar és kereskedelem megerősödésének akadályai Magyarországon s a székely nép iparosítás utján való megmentésének módjai” címmel.

Gazdasági tudósítók kinevezése. A vármegyei gazdasági felügyelőség javaslatára a földművelésügyi m. kir. miniszter Groise Ottó gazdasági szaktanár a székelykereszturi járás 6-ik körzetére, Hadnagy Dénes tanító, bordosi lakost ugyanezen járás 7-ik körzetére, Szabó Mózes rugonfalvi lakos, tanító, szintén a kereszturi járás 2-ik körzetére rendes gazdasági tudósítóknak nevezte ki.

A pálinka tette. Most a napokban történt, hogy *Gotthárd* György szentegyházasfalvi lakos gabonát szállított. A falu között megállt a Ferenczy Andor vendéglője előtt, a kis leányát beküldötte pénzt váltani. Míg a leánya bentjárt, Simó András és Tamás Péter kedélyes hangulatban kitalálták jónni a korcsmából, e Simó látva az ajtó előtt áldogáló szekeret, nyomban a helyzet magaslatára emelkedett, s a kezében lévő késcsfával a szekerre egy hatalmas ütött. Az ütés a szekeret érte, de Györgybának fájt, ki is a bajok kikerülése céljából, nyomban elhajtott. Mikor visszafele döcögött szekerével, Simó és társa még a korcsma előtt voltak, s az előbbi sikeres fellépéstől felbuzdulva, most már meg is ragadta Gotthárdot, mire ez ráhúzott lovaira, újra elgyekezvén a veszedelmes helyről. Am Simó ezzel nem érte be, hanem felugrott a szekerre, Gotthárdot fejbevágtá, zsebkecsével csuklóját átszurta, majd hátába is beleavogott s a végén ugy neki vadult, hogy alig tudták lefogni. Gotthárdot súlyos sérüléseivel a kórházba szállították, míg a dübögőt a caendörök vették gondjaik alá.

Költözőkötünk. Elcsigázva, agyongyórtórova a fáradságtól, ugy éjféltájban lefekszünk. A ládák lezárva várják a másnapi harcot, a költözőkötést ami elkövetkezett. Két legény már a kredenczet rángatja. Előbb csak húzogálják, hogy a lába már itt kitorjón, mert az utcán elveszne s ezek az emberek igen figyelmes emberek. Aztán megropogtatják a bordáját, a patkójukkal megkopogtatják, hogy üres-e, aztán nekifobászkodnak és felkapják. Az egyetlen izgató kérdés már most csak az, hogy a kredencz cifra teteje a szoba ajtaján akad-e meg, vagy a lépcsőn pattan-e le? A kíváncsabb az, hogy ott mindjárt helyben legyen vége a dolgoknak, az elkerülhetetlennek, mert így mégis csak megmonthatjuk. Ezenközben a többi legények is mukához láttak. Az egyik hóna alá kap két-három képet, fejére lödítja a tükröt és nekiindul. Valamelyik ráma olykor-olykor beleakad a lépcső korlátjába, de nagy bajok emiatt nem történhetnek. A ráma azért ráma marad, ha egy-két tenyérnyi le is szakad belőle és a kép azért csak kép, ha ugyan a hátul jövő ember nem vette észre, mikor belépett. A szekeren már igazgatnak az emberek, az üvegajtós szekrényt a divány hátahoz támasztják, hogy ne apró szilánkokba törjék az üveg, hanem rövidesen, egy darab nyomódják be. A fotelen igen puha helye van a szentartónak, a szalonasztal megbirja a konyhaszekrényt. A végén aztán kötelekkel összedrotozzák a rakományt. Befűző a kötelet az asztal s a székek lába közé s aztán ketten nekiállnak és meghúzzák a kötelet. Ez azonban veszedelmes mulatóság, mert hanyat vágódik vele az ember. Egy-két láb ugyanis bizonyosan eltörik s akkor a húzgáló ember könnyen a hátára esik. Akkor már az emeletnyi magas butorhalom felett ülnek az emberek. A fotelben, a párnákban, a

kredencz márványán, az ebédloasztal főkjában, jó komótosan, bátran. Az egyik ember a nagy tükröt tartja s üvegével — a zökkenéseknél — maraot ver ki a könyvespócz fa-burjain. A legfiatalabb gyalog bandukol a szekér mögött. Ez felszedegeti, ami utközben lepottyán. A kocsi haladása meg nem gátolja abban, hogy a leesett tárgyakat egy gyakorlatott billentéssel fel ne dobja a szekér tetejébe. Végre uj otthonban vagy. A butorod is ott van. Üsz fölöttük, mint Marins Karthagó romjain és város a legközelebbi Szt-Göyrgyöt. . .

Football-verseny. Ma délután a főreáliskola versenypályáján, 3 órakor, a *főreáliskola* és *sahiskola* iflusaága mérkőzik. A mult vasárnapon, a főgimnázium és kollegium mérkőzésének eredménye 2:2.

A Rákóczy-ut munkálataihoz e héten kezdettek hozzá. A piac térről kiinduló új ut vas hidjának alépitményét s a kapcsolatos földmunkákat a megtartott versenyfárgyalás alkalmával *Grüzer* és *Tsa* medgyosi vállalkozók nyerték el. A vashid építését későbbben fogják kiadni.

Séta a nyájas idegennel.

— Igen — ismétlem — ez az ut, aki elment mellettünk, páratlan a maga nomében. Akár hiszi, akár nem, ezt a léfiut még nem kérték fel, hogy szerepeljen műkedvelői előadásban.

— Hogyan — csodálkozott tovább a nyájas idegen — hiszen nekem azt mondták, hogy ebben a városban az újszülött csecsemőtől a haldokló aggyastyánig mindenki megfordult már a világot jelentő deszkákon. Hogyan, hogy éppen ő nem?

— Mert először is, valahányszor a rendező hölgyek körülhordozzák a véres kardot, amelyre lángbetűkkel van vésvé: műkedvelői előadás — ez az ur mindig elsözik a a homoródmási barlangba, ott sziklakkal eltorlaszolja magát és addig nem jön elő, míg az előadás le nem járt. Másodszor nem is kérné fel, mert egyszer ugy nyilatkozott, hogy ő bizony ha fellépne, megtanulná a szerepét és ezért nem kéri fel, hátha zavarba hozná a sugót. Harmadszor, most jut eszembe, hogy ez mind nem igaz, mert a mult hónapban ő is szerepelt.

— Na lássa, ez már más — mondá megnyugodva az idegen. És hol tartják kérem, a műkedvelői előadásokat?

— Hol hát a színházban, — Színházban? Hiszen azt olvasom, hogy a színházban nem lehet előadást tartani, mert tűzveszélyes.

— Ja, de a rendőség a műkedvelőknek megengedi, mert örtük nem kár.

— Hát rendes színészek nincsenek?

— Azóta nincsenek, mióta tudtára ébredtek valódi hivatásuknak. A sziniszagatóból téglagyári hivatalnok lett, a tenoristából pedig, valami Szarvasy vagy Késmárky, már nem emlékszem, hogy hívják, köztisztviselő felügyelő. Csak a színésznők maradtak meg előbbi foglalkozásuknál.

Igy beszélgetve sétáltunk a Kossuth-utczán, amidőn a nyájas idegen ezt kérdezte:

— Mondja kérem, jó uram, nem dühög itt e városban valami járvány?

— Miért kérdi?

— Mert már a harmadik embert látom, aki alig húzza a lábát, ég az arca, mintha lázban volna.

— Eltalálta nyájas idegen. Városunkban most egy súlyos betegség szedi áldozatait: a *villó-láz*. Igen sajátságos és hosszantartó nyavalya s aki egyszer megkapta, nehezen gyógyul ki belőle. Jellemző tulajdonsága, hogy minden negyedében, előre megállapított napon, pontosan megátogatja az illetőt és furcsa, de ugy van, azt a napot, amikor a láz kezdődik lejárt napjának hívják. A krízis rendesen három napig tart s ha addig a beteg nem lesz jobban, akkor — furcsa, de ugy van — nom orvost hívnak hozzá, hanem közjegyzőt, aki rögtön hozzáfog a kezeléshez. Ez abból áll, hogy mivel a beteg a láz teljesen levette a lábáról, mozgásra pedig szüksége van, kicsi kocsiba ülletti és egyik helyről a másikra szép lassan, vigyázva, óva-tolja. Ha a beteg egy újabb hét letelével sem lesz jobban, akkor végrehajtót adnak be neki s ha ettől sem gyógyul meg, akkor furdóra küldik. Többnyiro a világhírű furdóra, Tönkre megy.

— Borzasztó — mondá nyájasan az idegen. Még az a szerencse, hogy nem ragályos az ilyen betegség.

— Dehogyan nem. Kettő-hárman feltétlenül megkapják, ezeket hívják kezeseknek.

Amint ezt mondtam, egy rendkívül nagyterjedelmű hölgy haladt el mellettünk.

— Nézze meg ezt a hölgyet, ő nyájas idegen, ez egy szentéletű asszony, akinek kedvéért az Uristen a minap csodát tett. Szemtanuk vannak rá, tehát nem lehet benne kétkedni. Tudja ugy történt... de majd elmondom a jövő héten.

(Folytatjuk.)

P. L.

KÖZGAZDASÁG.

Ingyenes eperfák.

A múlt év őszén a székszárdi felügyelőség leiratára az Udvarhelymegyei Méhészegység felhívást bocsátott ki az ingyenes eperfák kiosztása tárgyában. A fákat a felügyelőség nem küldhette meg s az erre vonatkozó leiratot — az elnökség felkérésére — közöljük az elnökség minden külön értesítése helyett.

Az Udvarhelyvármegyei Méhészegységlet Tekintetes Elnökségének

Székelyudvarhely

Folyó hó 16-án kelt becses átíratára van szerencsém közölni, miszerint a múlt évi 12.060 számú átíratukkal előjegyzett eperfákat most a tavasszal azért nem küldtük meg, mivel a fákat közel 500 kilométer távolságról kellett volna szállítani, a fák utközben részben kiszáradtak volna, a mi a megeredést okozná.

A jövő évben azonban azon helyzetben lennénk, hogy közel vidéken rendelkezünk szederfával és akkor az előjegyzett mennyiséget megfogjuk küldeni.

Székszárd, 1913. április hó 21.

Becserdy Pál,

cs. és kir. kamarás, orsz. felügyelő.

x A Triestí Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni Generali) Március hó 26-án a társaság 81-ik rendes közgyűlése tartott meg. Basso Marco elnök jelenti, hogy a társaság vezérigazgatója terralbai Richetti Ódono súlyos egészségi tekintetéből és határozott orvosi rendelésre állásáról, melyet az intézet javára nagy szeretettel és felelő fényes sikerekkel töltött be, lemondott. Az igazgatóság és igazgatótanács, bár nagy sajnálattal, helytelen volt az érdemű vezérigazgatónak lemondását a jelzett körülményekkel igazolt visszavonásból elhatározásánál fogva tudomásul venni. De azon kívánságról veséreltetve, hogy Richetti ur értekezéskor közreműködése és gazdag tapasztalatai a társaságnak továbbra is megtartásának, az igazgatóság és igazgatótanács indítványozza Richetti urnak, az igazgatóság tárgyává való megválasztását. A közgyűlés Richetti ur lemondását a társaság köről szerzett meghatalatlan érdemeinek hálás elismerése és mély köszönetének kifejezése mellett tudomásul vette és öt közfelkiáltással az igazgatóságba beválasztotta. A közgyűlés elé terjesztett 1912. évi mérlegkel ellátott fekvő jelentéséből látjuk, hogy az 1912. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1,267,209,909 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevált díjak 56,226,392 K. és 20 fillérre ruhtak. Az életbiztosítási osztály díjbejárta 23,703,976 K 65 fillérral 375,547,656 K. 67 fillérrel emelkedett. Az életbiztosítottak osztályának 7,141,189 K. 12 fillért tesz ki. A társaságosok ágában, beleértve a tőkörnyeg biztosítást, a díjbevétele 18,926,541,149 K. biztosítási összeg után 22,462,892 K. 58 fillért volt, miből 11,326,023 K. 37 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétele 21,136,859 K. 21 fillér rugott és az összesből 15,302,274 K. 59 fillér mint díjbevétele minden teherlő menten jóvá érte. A jövő években esedékeseké váló díjkövetelvények összege 155,630, 256 K. 27 fillér. A betöréstartozások ágában a díjbevétele 1,636,426 K. 93 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétele 916,019 K. 81 fillért tett ki. A szállítmány biztosítási ágában a díjbevétele kitett 6,048,766 K. 41. mely a viszontbiztosítások levonása után 2,073,257 K. 34 fillérre rugott. Kérőként a társaság 1912-ben 49,019,662 K. 23 fillért és alapítása óta 1,112,818,121 K. 56 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 222,758,821 K. 22 fillér esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 17,264,558 K. 20 fillérre ruhtak, különösen kiemelendők: az alapzabállyszertől nyereség tartalékok, mely 7,360,599 K. 28 fillért tesz ki, az értékpapírok árfovám-ingadozására aakított tartalék, mely az idei átalakulással együtt 7,924,932 K. 13 fillérre rug, továbbá felmentendő a 160,000 K.-ra rugó kétes követelések tartaléka és az ingatan tartalék, mely az idei átalakulással 2,219,026 K. 79 fillért tesz ki. Bányavárosként 720 arany flek osztásként került kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai melyek előirányozott értékekben vannak elhelyezve, az idei átalakulások folytán 4,684,622 K. 40 fillérről 4,436,388 K. 47 fillérre emelkedtek, melyek következtében vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 104,161,605 K. 92 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 45,159,521 K. 06 fillér. 3. Értékpapírok 242,001,442 K. 88 fillér. 4. Követelések államoknál és tartományoknál 40,422,113 K. 73 fillér. 5. Társaság váltók 628,816 K. 16 fillér. 6. Készpénz és az intézet követelése a hitelzőköltségek követeléseivel levonva 1,995,889 K. 72 fillér. Összesen 424,367,388 K. 47 fillér. Ezen értékek közül 82 millió korona magyar értékekre esik. A „Minerva” Általános biztosító részvénytársaság Budapestben, — mely az Assicurazioni Generali leányintézménye, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezeseségi és óvadékváltságot az elutasítással, lopás-, tüzetel és övédelmezéssel elleni biztosítással, nemkülönben a városnyitványok, telivérek és más értékekből nyújtott biztosításokkal, mely új ágazatokkal nevezett társaság vezette be hazánkban.

Feloldó szerkesztő: BECSKEI ALADÁR.
Kiadja: a Becskei D. Flá könyvnyomda.

Eladó ház. Kossuth-u. 25. sz. a. egyemeletes ház telekkel együtt szabad kézből azonnal eladó. Értekezni Csöbi R. úri szabó terme Marosvásárhely.

Szám: 548—1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a budapesti VIII.—X. ker. kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. IV. 1815/3 számú végzése következtében Dr. Kuruiz Béla ügyvéd által képviselt Aboles Emil javára 249 K 86 s jár. erejéig 1913. január hó 30-ikán foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 655 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lexikonok és butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésen a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 60/2. számú végzése folytán 249 K 86 fill. tőkekövetelés, ennek 1913. évi május hó 27. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 65 K 36 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen, végrehajtást szenvedő Árpád-utcai lakásán leendő megtartására 1913. évi május hó 9-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni. Amennyiben az elővvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1913. április 22.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Kultúra és Tudomány.

A Franklin Társulat kiadása.

Eddig megjelent:

- 1. Széchenyi eszmévilága.** Első kötet Gaal Jenő Proháczka Ottokár, Kocsessy Béla, gróf Vay Gábor-nak, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Ára köve 1 K 60 f.
- 2. A szikratávíró.** A Slaby tanárnak a németvadászat után átdolgozott Krouzer Á. műve. Ára köve 1 K 20 f.
- 3. 4. A természettudomány fejlődésének története.** Két kötet, Irta Wilhelm Bölsche, fordította Schoepfling Adá. Ára köve 2 K 40 f.
- 5. Kant-breviárium.** Kant világnézete és életműve. Feltalozás az értekezés. Ára köve 1 K 60 f.
- 6. Az emberiség jövője.** Irta Heinrich Lhotzky, fordította Schoepfling Adá. Ára köve 1 K 60 f.
- 7. A vagyon tudománya.** Irta J. A. Hobson, fordította gr. Sigo Zoltán. Ára köve 2 K.
- 8. A szociológia vázlata.** Irta G. Palante, ford. Mikos Lajos. Ára köve 1 K 60 f.

Kapható Zabolai Székely Dénes könyvkereskedésében.

357—1913. végrh szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a budapesti keresek és váltó kir. törvényszéknek 1913. évi 34724 számú végzése következtében Dr. Jodál Gábor ügyvéd által képviselt Schlick Nikolson waggon és hajógyár rt. javára 8800 K s jár. erejéig 1913. évi márcz. hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 2500 K-ra becsült következő ingóságok, melyek nem igényeltettek u. m.: motor és cséplőgépek nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésen a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 198/2 számú végzése folytán 8800 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 259 kor 62 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Székelyudvarhelyen Szombafalva részen a helyszínen leendő megtartására 1913. évi május hó 16-ik napjának delután 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni. Amennyiben az elővvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelyudvarhely, 1913. április 28.

Nagy Lajos, kir. bir. végrehajtó.

Eladó vendéglő.

Parajdon 60 év óta fenálló vendéglő helyiség, mely áll 5 szobából nagy tágas udvarral, 40 fő részére istálló, szépen befűtött nyári sörkert helyiséggel, a legforgalmasabb helyen — szabad kézből örök áron eladó, esetleg kiadó. Megvételnél az árat nem szükséges készpénzben mind lefizetni. Bányaváros. Főszolgabírósnak Sómalom. Vasut állomás. Értekezni lehet Barabás Albert vendéglősnél.

Szám 351—913. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy az oklándi kir. járásbírósnak 1913. évi kg 3/3 az végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Mózes Károly oltbévi lakos javára 700 K s jár. erejéig 1913. évi április hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 549 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. juhok és kecskék nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésen az oklándi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 203/3 számú végzése folytán 700 K tőkekövetelés, ennek 1913. évi április hó 8-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 126 K. 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen a községében leendő megtartására 1913. május 7-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánc, 1913. évi május hó 1-én.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó

Bérbeadári hirdetmény.

Székelydobó község kocsmaháza italmérségi joggal együtt és szatócsüzlet helyiség 1913. évi május hó 17-én a legtöbbet ígérőnek 3 évre haszonbérbe fog adni. A bérlet 1914. évi január hó 1-én fog kezdődni Bányapénz a megígért bérösszeg 10%-a.

Árverési feltételek a községi előjáróságnál megtekinthetők.

Székelydobó, 1913. április 18.

György Venczel, kjegyző.

Szám: 333—1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy az oklándi kir. járásbírósnak 1913. évi 1/3 az végzése következtében Dr. Jakab Zoltán ügyvéd által képviselt Mózes Károly oltbévi lakos javára 2238 K s jár. erejéig 1913. évi április hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 927 K 12 f. re becsült következő ingóságok, u. m.: ágyak, asztalok, székek, diványok, székények, mozdók, edények és más ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésen az oklándi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 193/1. számú végzése folytán 2238 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi április hó 8-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 126 K 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Oklándon alperesnél leendő megtartására 1913. évi május hó 13-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővvezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Oklánc, 1913. évi április hó 26-án.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Olcso és alkalmi árak tavaszi újdonságokban

Hirsch Rudolf divatüzletében

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Elegánsan **férfiöltönyök** bol és kilfűl-szabott di szöveteke-lől selem és sersel bérelve:
K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Újdonság felöltőkben dubl és augolszövetek
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós fin iskolaöltönyök 6 éves-től 16 évesig.
K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

Női tavaszi kabát újdonság
Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, elaminből
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női felhárnu-műek, cipők és mindennemű divatcikkekben.

HIRSCH RUDOLF.

Kőbányai sör!!

A legjobb birnevű **DRÉKER-féle** „Korona” és „Dupla márciusi sör”
Első Magyar Részvény Sörfőzde
„Udvari” és „Goliát Maláta sör”
kizárólagos főrajtár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor cégénél
Szekelyudvarhelyt és Székelykereszturon.
Vidéki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palackokban pontosan lesznek eszközölve.

Óvadékképes

Képviselő kerestetik

Udvarhelymegye részére a világ legcsodálatosabb

„EDISON”-féle **ÚJ MOZI** készüléknek eladására.

(zím: Edison-Mozi Vezérképviselősege Kolozsvár, Jókai-u. 11.

Szolid és pontos kiszolgálás.
GYÖNYÖRŰ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
beszereshetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MŰRÁS ÉS ÉKSZERESZNÉL
Szekelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legjobb kivitelben kaphatók eredeti **OMEGA, SCHAFFHAUSEN** és **CHRONOMETRE** inga és szabórák, arany és ezüst ékszeresek, gyűrűk, nyakékek, láncok, brilliáns gyűrűk és fűgők.
Ezüst és alpaca dísz tárgyak. Ezüst orvesszűzők, domborművek, jardinierek, állványok, komposzt tálak, kávé és teafőzők.

Szemüvegek és mindentéle optikai szerek.
Mindentéle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölök.
Kockázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkezési készlet 15 K-tól feljebb
12 szem. étkezési készlet 30 „ „
6 szem. teás készlet 7 „ „
6 szem. kávé készlet 7 „ „
Mosdókészletek . . . 10 „ „
Függő lámpák 5 „ „
6 szem. vizes készlet 3 „ „

Valamint itt föl nem sorolható minden-nemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, házi és vendéglői berendezések, sport- és nauticizikkek, chinaezüst-árak és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók.

DRAGOMÁN-czégénél

Szekelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:
Fémzálas 2 kor. Szénzálas 70 fillér.

Eternit pala a jelenkor legtökéletesebb tetőfedőanyaga.

Eternit pala mőkő rendkívül szilárd, rugalmas, csekély súlyu, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedőanyag mindenütt. még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fényesen bevált ott is, hol más tetőfedőanyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg, kátránylenéz tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmontések.

Eternit pala jelentékeny szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket elvállal:

Jakobovits Arthur főlkja

Iroda: **RIEMER K. GUSZTÁV** urnál
Szekelyudvarhely Árpád-utca 17. szám.

és szívesen szolgál tetőalkrajzok beküldése ellenében díjmentesen költségvetéssel.

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

- 36 darab lapos tányér
- 12 „ mély tányér
- 12 „ csemegés tányér
- 2 „ leves csésze
- 2 „ mártás csésze
- 2 „ mártás csésze alj
- 2 „ pecsenyés tál
- 2 „ komposzt tál
- 2 „ zöldes tál
- 2 „ tészta tál
- 2 „ sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegáruk nagyválasztékban legolcsóbb árban kaphatók

Márk Testvérek
kereskedésében Deák-tér 14. szám)

Egy okos fej

minden alkalommal

Dr. DETKER-féle vanilin-cukor á 12 f. használ a drága vaniliacső helyett.

Ez a legjobb fűszer tészta, kakaó és tea, csokoládé és krémek, kuglupf és mártások, tejszín, pudding és torták részére is.

Finom vagy cukorporral keverve mindennemű tészta behintésére páratlan és rendkívül kiadós, így kuglupf, fánk, császármorzsá stb.

1 csomag á 12 f., pótol 2-3 csövet.

Mindenütt kapható millió recepttel. Tészta sütéséhez csak a valódi **Dr. Detker** sütőpor 12 f. használandó.

Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

varrógépek, disztárgyak, vadászfegyverek

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vaskereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Szekelyudvarhelyt. Fióközlét: Székelykeresztur.

1878. óta! Mindenütt bevált híres, közkedvelt minden létező háziszert felülmul.

THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA

Csak a zold apáca védjeggyel VALÓDI. Törvényileg védve.

Allein echter Balsam aus der Schatzkammer Apäcke des A. Thierry in Pregrada bei Schibitz-Sauerbrunn

Ezen balzsam: 1. Utóérhetetlen gyűg, hatású tödő- és mélibetegségeknél, amelytől a betegnek megakadályozza a tödőgyógyulást és a gyűggyalant hoz az ilyen tödőbetegségektől meggyógyul. 2. Kifűző hatású tödőgyűggyalant, rekedtség és gégebetegségeknél. 3. Minden emó lézió gyógyozás megakadályoz. 4. Gyűggyit mindennemű májbetegségeket, gyomor, bélbetegségeket, gyomorégést, aszmagot, aszmagot, elnyelési nehézséget, hányást, gyomorégést, felpuffadást stb. 5. Gyűggyalant aranyér és alélti betegségeknél. 6. Elyhe hatású hasbajlást, vértisztítót, tisztítja a vesekét, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést. 7. Különösen bevált fogfájásnál, lyubna fogak, szájgyulladás, fogínynek beszűkítése, erózió, fogbaj, megakadályozza a száj vagy gyomorból származó szagtól. 8. Gilyűggyit alélti betegségeknél. 9. Kifűző hatású minden szagtól, székelyet, orvászok, lázdi erőt, holaggyat, aszmagot, aszmagot, égési sebeket, fagyott testrészeket, pöröndeseket, bőrbetegségeket, fejfájást, szagot, aszmagot, edzet és fűbentalmat gyűggyit. Minden használati módjára, tolna és más járvány kárelőzést legyen Vigyázzunk a zold apáczával ellátott védjegyre.

Ezen balzsamból lefekvés előtt egy vagy két kanál cukorral vagy a nélküli bevéve egészségeses virradást jelent. Minden hamisítás, utánzat és más balzsamok hasonló védjeggyel való eladása büntetés terhe mellett törvényileg tilva van.

12 kis vagy 6 nagy vagy 1 különleges csomagolt üveg ára K 5 60 Kisebb rendelés mint 12 kis v. 6 nagy üveg nem lesz szállítva. Nagyobb rendelésnél jelentékeny kedvezmény. Budapestban kapható: TÖLÖK JÓZSEF gyógyszerárterében a legújabb gyűggyalant Nagy és kapható: Thialmagy és Sitr Kochmeister utódál, Radnovits Testvérek drogeriában Budapestban valamint az ország minden gyógyszerárterében. Ahol nincs leírhat, rendeljen!

Thierry A. Orangyal-gyűggyalantárterében Pregrada, (Rohitsch-Sauerbrunn mellett)

A nagyszabeni világos és barna

HÁROM CSERFASÖRT

mindenki kedveli. Naponta friss töltés!

Naponta beérkező megrendelések azonnal eszközöltenek. A kicsinybeni elárulító-helyek a kifűggyesztett táblácska jelzi.

Főraktár: Segesvár, Erzsébetváros, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Kőhalom és környéke részére: . . .

Barner Frigyes főraktárosnál

Segesvár, Buni-utca 37. szám.

Ruggyanta bélyegzők

jutányos áron a Becsek D. Fiaikönyvnyomdában megrendelhetők.

Eladó háztelkek.

A Fürdő utcában, a Tábor-utcában, Solymosi- és Bálint-utcák oltyatásában háztelkek

észletfizetésre ölenint 3—8 koronáig eladók. Felvilágosítást ad: Simó Mátyás Székelyudvarhely, Bethlen-u.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb tetőfedéllemez

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. -- Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Székelyudvarhelyen: GYERTYÁNFY J. FIAI UTÓDA vaskereskedésében

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe! Ha Forhinnal permetez, Rézkénporral poroz és Bagollal öli a szőlőmolyt.

I - ször kevesebb a gond. II - ször kevesebb a munka. III - ször kevesebb a munkáért!

mert FORHIN a sokszorta megjavított bordol keverék és számtalan köszönő és elismerő levél tanúsága szerint mindenütt a legnagyobb megelégedéssel használják. A

Forhin

Gyűmölcskertészek használják saját érdekében CALIFORNIAI LÉT a gyűmölcsrovark elleni védekezésére, ROVARFOGÓ ÖVET az összes kártékony rovarok elfogására, LARINAT a rovarok elleni téli védekezésére, LAKRIL OLTOVÍASZT az oltyványok nevelésére, ICHNEUMINT a zaenge virágok permetezésére, NICOTIN QUASSIAKIVONATOT a rüskölők permetezésére, TOPOMORT mezei egereket pusztítására, FAMPILT rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekéről kimerítő leírást és használati utasítást kérni, melyet ingyen és bérmentve küld az öszes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetező- és nyaggyár Budapest, VI. Vaci-ut 93. v. Székely Gazdák Szövetkezte, Marosvásárhely.

Az ujság hirdetése növeli az üzlet forgalmát.

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla, hogy az eredeti

Pfaff varrógépek

utóérhetően minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnya-foltzásra egyformán alkalmasak. Egyedárulítás és főraktár. Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett vas-, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szíves pártfogást kér mely tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

Metallum

fémzálas izzólámpa nem törékeny és sokáig ég.

Kapható: Márk Testvérek íűszer és csemegeüzletében Székelyudvarhelyen.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a PORTLAND GEMENT-GYÁR BRASSÓ (Kugler és Társai.) Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégégnél.